ಹೊಸೂರಿನ ೨ ನೆಯ್ ಕ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ೩ ವರುಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಶ್ರೀ ಶಂಭವ ತೀರ್ಥಂಕರನ ಸಣ್ಣ ಮಂದಿರವು ಮೂಡಿ ಬಂದಿದೆ.

ವಿಗ್ರಹಾರಾಧನೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪದೆ ಗುರುಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಕಂಚಗಾರ ಗಲ್ಲಿಯ ಶ್ರೀ ವರ್ಧಮಾನ ಜೈನ ಸ್ಥಾನಿಕವಾಸಿ ಮತ್ತು ಹೊಸ ಜವಳಿಸಾಲಿನ ತೇರಾಪಂಥಿಯ ಉಪಾಸನ ಮಂದಿರಗಳು ಗಮನಾರ್ಹ.

ಧಾರವಾಡ – ಗದಗ –ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಜೈನನೆಲೆಗಳು

ಕರ್ನಾಟಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ಇತಿಹಾಸ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಜೈನ ಧರ್ಮವು ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಪಾತ್ರ, ಗಳಿಸಿದ ಸ್ಥಾನ ಬಹಳ ವಿಶಿಷ್ಟ ಹಾಗೂ ಗುರುತರವಾದುದು. ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಅಹಿಂಸಾತತ್ವ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯ ಮೂಲಕ ಶಾಂತಿ, ಸಹನೆ, ಸೌಹಾರ್ದ ಮತ್ತು ಸಹಬಾಳ್ವೆ ಮೊದಲಾದ ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನ ಈ ಧರ್ಮವು ವಿಶ್ವಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಅನುಪಮ ಕೊಡುಗೆ. ಅಮರ ಜಿನವಾಣಿಯು ಶತಶತಮಾನಗಳಿಂದ ನಾಡಿನ ಉದ್ದಗಲಕ್ಕೂ ಪಸರಿಸಿ ಧರ್ಮ ಗ್ಲಾನಿಯಾದಲ್ಲಿರುವ ಧರ್ಮಜಾಗೃತಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಸಹಧರ್ಮ ಸಮನ್ವಯತೆಯ ಸೂತ್ರವೇ ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮಗಳ ಉಪಾಸನೆಯ ತಿರುಳು. ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾದ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ದೇವಾಲಯಗಳು, ಮುರ್ತಿವೆತ್ತ ಶಿಲ್ಪಗಳು, ಬಾಳಿಬೆಳಗಿದ ಸುವಿಖ್ಯಾತ ಜ್ಞಾನವೆತ್ತ ಜೈನಾಚಾರ್ಯರು ಮತ್ತು ಮೈತಳೆದು ಮೂಡಿಬಂದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಾಹಿನಿ ಜಿನಸಂಪದವನು ಚಿರಂತನಗೊಳಿಸಿವೆ. ಇವುಗಳ ಸಕಾಲಿಕ ಅಧ್ಯಯನ , ಮನನ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನ ಅತ್ಯಗತ್ಯ, ಅಂತೆಯೇ ನೈಜ ಧರ್ಮಾನುಯಾಯಿಗಳು ಇವುಗಳನ್ನು ಅರಿಯಲಿಚ್ಛಿಸುವುದು ಆಯಾಯ ಕಾಲದ ಧಾರ್ಮಿಕ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಮನದಟ್ಟಿಸುತ್ತದೆ.

ಜಿನಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ, ವಿರಕ್ತ ಮತ್ತು ವೈರಾಗ್ಯವಾರಿಧಿಯರಾದ ತೀರ್ಥಂಕರನ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆಯ ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಶಿಲ್ಪಕಲಾ ಸಿರಿಸಂಪದಕ್ಕೆ ಸಂದ ಮಹತ್ತರ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿದೆ. ಅದು ನಾಡಿನ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮನ್ವಂತರ ವಿಶೇಷಣ ದಲ್ಲಿ ಬೀಡು ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಪರಿಯು ಬಹಳ ವಿಶಾಲವೂ ಆಳವೂ ಆದುದಾಗಿದೆ. ನಾನಾ ಧರ್ಮ ಉಪಧರ್ಮಗಳ ಹುಟ್ಟು – ಅಳಿವುಗಳ ನಡುವೆ ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಹಿರಿಮೆ ಗರಿಮೆಗಳು ಪ್ರತಿಯೋರ್ವ ವಿಶ್ವಧರ್ಮ ಪ್ರೇಮಿಯು ಹೆಮ್ಮೆ ಪಡಬಹುದಾದ ವಿಶೇಷ ಸಂಗತಿ. ದೈನಂದಿನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಸತ್ಯ ಅಹಿಂಸೆ ಪ್ರಮಾಣಿಕತೆಯನ್ನು ಮೈತಾಳಿ 'ಪರಸ್ಪರೋಪಗ್ರಹೋ ಜೀವಾನಾಂ' ಎಂಬ ಉಕ್ತಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಸಾಕಾರ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಧರ್ಮದ ಅಮರತ್ವದ ದ್ಯೋತಕ. ಸಕಲ ಸಹಧರ್ಮಗಳೂ ಜಿನಧರ್ಮದ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಪಾಲಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಮತ್ತೊಂದು ಹಗ್ಗಳಿಕೆ. ಎಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲೂ ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿ

ಹಂಚಿಹೋಗಿರುವ ಜಿನಮೂರ್ತಿ ಹಾಗೂ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪಗಳ ರಚನೆ ನಾಡ ಜನರ ಕಲಾಭಿಜ್ಞತೆಗೆ ಅನಂತ ಸಾಕ್ಷಿ. ಕಾಲ ನಿಯಮದಂತೆ ನಿರ್ಮಾಣವಾದ ನಾನಾ ದೇವಗುಡಿಗಳು ನಾಮಾವಶೇಷವಾಗಿದ್ದರೂ ಸಮಕಾಲೀನ ಶಾಸನಗಳು ಅಂದಿನ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದುಕನ್ನು ಅರಿಯುವ ಚಿರಂತನ ದಾಖಲೆಗಳಾಗಿವೆ.

ಆಧುನಿಕ ಮನೋಭಾವಗಳ ಪ್ರಭಾವ ಹಾಗೂ ಬದಲಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಸೆಳೆತದಿಂದಾಗಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳು ಹೊಸರೂಪಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ತತ್ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಜೈನ ಧರ್ಮದ ತಾಣಗಳಾದ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಬಸದಿಗಳು ಯಾಂತ್ರಿಕ ಬದುಕಿನ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಕಾಲಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಹೋಗುತ್ತಿರುವುದು ಬಹಳ ಖೇದಕರವಾದ ಸಂಗತಿ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಜಿನಸಮಯದ ಅದಮ್ಯ ಚೇತನಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಚಿರಂತನ ಪ್ರೇರಣೆಯ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿ ಧರ್ಮದೀಪಕ ಅಸ್ಥೆಯಿಂದ ಸಮವಸರಣ ಪ್ರತಿರೂಪವಾದ ಜಿನಾಲಯಗಳು ಪುನರುಜ್ಜೀವಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು ತುಸು ಸಂತಸ ತರುವ ಅಂಶವಾಗಿದೆ.

ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡ, ಗದಗ ಮತ್ತು ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಹಲವು ಜೈನ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಕಡೆಗೆ ದೃಷ್ಟಿ ಹರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿನ ಅನೇಕ ಪುರಾತನ ಬಸದಿಗಳು ಮತ್ತು ಶಿಲಾ ಶಾಸನಗಳೂ ಇಂದಿಗೂ ತಮ್ಮ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನುಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಅಭಿಮಾನಪಡಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿ.

ಅಮ್ಮಿನಬಾವಿ

ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ 'ಅಮ್ಮಯನ ಬಾವೆ' ಎಂದೂ ಕರೆಯಲಾದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಅರಸುಮನೆತನಗಳಾದ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ಮತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣ ಚಾಲುಕ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳ ಮುಖ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿದ್ದು ಜೈನಧರ್ಮದ ಉನ್ನತ ಪೀಠವಾಗಿ ಮೆರೆಯಿತು. ಅಲ್ಲದೆ ಇದು ವಿಜಯನಗರದರಸರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕುನೂರು ಮಹಾಜನರಿಂದ ಆಳಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಒಂದು ಅಗ್ರಹಾರವಾಗಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀ ನೇಮಿನಾಥ ಬಸದಿಯು ಪುರಾತನವಾದುದು. ದೇಗುಲದ ಮುಂಭಾಗವುಲಯವಾಗಿದ್ದರೂ ಧರ್ಮಾಭಿಮಾನಗಳ ಅಕ್ಕರೆಯ ಫಲವಾಗಿ ಪುನರುತ್ಥಾನಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಗರ್ಭಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ೨೨ ನೆಯ ತೀರ್ಥಂಕರ ಪದ್ಮಾಸೀನ ಶ್ರೀ ನೇಮಿನಾಥ ಮೂಲಮೂರ್ತಿ, ಊರದೇಸಾಯರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಸುಂದರವಾದ ಆದಿನಾಥ ವಿಗ್ರಹ, ಸ್ಥಾನಿಕ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ, ಚಾಮರದಾರಿಗಳ ಸಮೇತವಿರುವ ವರ್ಧಮಾನ, ಮಾತೆ ಪದ್ಮಾವತಿದೇವಿ ಮತ್ತು ಚೌವ್ವೀಸ ತೀರ್ಥಂಕರರ ಮಹಾಶಿಲ್ಪಗಳು ಚಿತ್ತಾಕರ್ಷಕವಾಗಿವೆ.

ನವಿಲೂರು

ಸರ್ವರಿಗೂ ಚಿರಪರಿಚಿತವಾದ ಪರಮಪೂಜ್ಯ ೧೦೮ ಶ್ರೀ ಅತಿಬಲ ಮಹಾರಾಜ ಯತಿವರ್ಯರ ಆವಾಸದಿಂದ ಪುನೀತವಾದ ಸ್ಥಳವಿದ್ದು. ಇಲ್ಲಿ ಕಿರಿದಾದ ಒಂದು ಜೈನ ಮಂದಿರವಿದೆ.

ಮುಗದ

ಧಾರವಾಡ ನಗರದಿಂದ ಕೇವಲ ಏಳು ಮೈಲಿಗಳ ಸನಿಹದಲ್ಲಿರುವ ಮುಗದ (ಮುಗುಂದ) ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಕುಗ್ರಾಮ. ಇಲ್ಲಿನ ಜೈನ ಬಸದಿಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಪ್ರಮಾಣಗಳ ನಾನಾ ಜಿನಮೂರುತಿಗಳಲ್ಲದೆ ಆಳೆತ್ತರದ ಕಾಯೋತ್ಸರ್ಗಿ ಶ್ರೀ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ಮತ್ತು ಮಾತೆ ಶ್ರೀ ಪದ್ಮಾವತಿಯ ಆಕರ್ಷಣೀಯ ಕೆತ್ತನೆಗಳಿವೆ. ಬಸದಿಯ ಮುಂದೆ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೦೪೫ ರ ಕಲ್ಯಾಣ ಚಾಳುಕ್ಯ ಒಂದನೆಯ ಸೋಮೇಶ್ವರನಾಳ್ವಿಕೆಯ ಮುರಿದುಬಿದ್ದ ಜಿನಶಾಸನವೊಂದಿದೆ. ಇದರ ಅಧ್ಯಯನರೀತ್ಯ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ " ನಾಟಕ ಶಾಲೆ " ಯ ನಿರ್ಮಾಣವಾದುದರ ಉಲ್ಲೇಖವಿರುವುದು ತಿಳಿದು ಬಂದಿದೆ. ಕನ್ನಡ ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಬಹಳ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವ ಈ ಶಿಲಾಲಿಪಿಯು ಅತ್ಯಮೂಲ್ಯವಾದಿದಾಗಿದೆ.

ಛಬ್ಬಿ (ಶೋಭನಾಪುರ)

ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಿಂದ ಎಂಟು ಮೈಲಿಗಳ ಅಂತರದಲ್ಲಿರುವ ಗ್ರಾಮವು ಒಮ್ಮೆ ಪ್ರಮುಖ ಜೈನ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲೊಂದು. ಜೈನ ದೊರೆಯೋರ್ವನಿಂದ ಆಳಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಇಲ್ಲಿ ಏಳು ಜಿನಾಲಯಗಳಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಈಗ ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೇಗುಲ ಮಾತ್ರವಿದೆ. ಹತ್ತಾರು ಕಪ್ಪುಶಿಲೆ ಮತ್ತು ಲೋಹದ ಜಿನಮೂರ್ತಿಗಳಿದ್ದು ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಲಿಪಿಗಳು ರೂವಾರಿಗಳ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಾತ್ಮರ ವಿವರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ.

ಊರತುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಚಾಳುಕ್ಯ ದೊರೆಗಳಾದ ವಿಜಯಾದಿತ್ಯ, ತ್ರಿಭುವನ ಮಲ್ಲ, ಕದಂಬ ರಣದೇವ ಮತ್ತು ಯಾದವ ಮಹಾದೇವನ ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳು ಹರಡಿವೆ. ಹಸಡೇದ ಬಾವಿಯ ಬಳಿ ತ್ರುಟಿತ ಜಿನಸಾಸನವೊಂದಿದೆ. ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೦೬೮ ರ ಶಿಲಾಲೇಖವೊಂದು ಜೈನಾಚಾರ್ಯ ಕನಕನಂದಿಯು ಸಲ್ಲೇಖನ ವ್ರತವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಪ್ರಾಣ ಸಮರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಅದರಗುಂಚಿ

ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಮಹಾನಗರಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ಅದರಗುಂಚಿ ಇತಿಹಾಸ ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ " ಅಧ್ಯರ ಕುಂಜ " ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಅಧ್ಯರು ಮತ್ತು ಕುಂಜ ಎಂದರೆ ಪ್ರಥಮ ತೀರ್ಥಂಕರ ಆದಿನಾಥನ ಶಿಷ್ಯ ಸಮೂಹವೆಂದು ಮತ್ತು ಅವರುಗಳ ವಾಸಸ್ಥಳವೆಂದು ಅರ್ಥೈಸಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಬೃಹದಾಕಾರದ ಕಪ್ಪುಶಿಲೆಯ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಪುರಜನರು " ದೊಡ್ಡಪ್ಪ " ನೆಂದು ಅತಿಯಾದ ಭಯ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ.

ಆದರೆ ಇದು ಶ್ರೀ ಆದಿನಾಥ ಜಿನನ ವಿಗ್ರಹವು. ಅನೇಕ ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರ ಸಾಹಸ ದಂತಕತೆಗಳು ಈತನ ಸುತ್ತ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿವೆ. ಹಳ್ಳಿಯ ವಿವಿಧ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಜೈನ ದೇವಾಲಯದ ನಾನಾ ಹರುಕು ಮುರುಕು ಅವಶೇಷಗಳನ್ನು ನೋಡಬಹುದು.

ಬುಡರಸಿಂಗಿ

ಅದರಗುಂಚಿಗೆ ಅತಿ ಅತಿ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಈ ಕಿರುಗ್ರಾಮವು ಒಮ್ಮೆ ಬೌದ್ಧ ಮತ್ತು ಜೈನ ಧರ್ಮಗಳ ಸಮನ್ವಯ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಶೈವ ಗದ್ದುಗೆಯ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲಿನ ಚೌವ್ವೀಸ ತೀರ್ಥಂಕರರ ಅಂದಚಂದದ ಮೂರುತಿಯು ಗಮನಸೆಳೆಯುವುದು. ಇದು ೨೧-೫-೧೯೭೭ ರಂದು ಗ್ರಾಮದ ಶಾಲೆಯ ಆವರಣದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿತು. ವಿಗ್ರಹದ ಪಾದಪೀಠದಲ್ಲಿನ ಅಕ್ಷರ ಸಾಲುಗಳು ಹೀಗಿವೆ :

ಶ್ರೀಮನ್ಮೂಲ ಸಂಘದ ಭೂಮಿ ಸ್ತುತ ।
ಮುನಿಪ ಚಾರುದೇಶಿಯ ಗಣದೋಳ್ ।
ಶ್ರೀ ಮುನಿಕೀರ್ತಿ ಮುನೇಂದ್ರ ಪ್ರೇಮಸುತ ।
ವೀರಣಂದಿ ಯತಿಪತಿ ತಿಳಕಂ॥
ಸುರಚಿರ ಭವ್ಯನಿಕಾಯಂ ।
ಕರಣಾಗ್ರಣಿ ಬೊಪ್ಪನೆಸೆವ ನಾಗಣ್ಣ ಗೌಂಡಂ ॥
ವರ ಚೌವ್ವೀಸರ ನೊಲವಿ ।
ನಿರುಪಮ ಹೊಂಬೊಳು ಹೊಳೆಸೆಯ ಸಂಸ್ಥಾಪಿಸಿದರ್ ॥

ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿತವಾಗಿರುವ ಬೊಪ್ಪನು ಹೊಯ್ಸಳರಾಜರ ದಂಡನಾಯಕನಾಗಿದ್ದನು. ಈತನ ಕೈಕೆಳಗಿನ ನಾಗಣ್ಣ ಗೌಂಡನು ಹೊಂಬಳದ ಗ್ರಾಮಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದನೆನ್ನಲಾಗಿದೆ. ಆಚಾರ್ಯರತ್ನ ಸ್ವಸ್ತಿಶ್ರೀ ೧೦೮ ದೇಶಭೂಷಣ ಮುನಿ ಮಹಾರಾಜರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಭೇಟಿಯಿತ್ತು ಈ ಜಿನಮೂರ್ತಿಗೆ ಪುನರ್ ಕಾಯಕಲ್ಪ ನೀಡಲು ಶ್ರಮಿಸಿದರು.

ಸಿರಗುಪ್ಪ

ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ - ಗದುಗ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿರುವ ಸಿರಗುಪ್ಪಿಯು ಪ್ರಶಾಂತವಾದ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಹಳ್ಳಿ ಸಮೀಪದ ಯರಗುಪ್ಪಿಯ ಭೂಅಗೆತದಲ್ಲಿ ದೊರೆತುದೆನ್ನಲಾದ ಸ್ಥಾನಕರೂಪಿ ಶ್ರೀ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ

ತೀರ್ಥಂಕರ ವಿಗ್ರಹವು ಬಸದಿಯ ಮೂಲಮೂರ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಬಹಳ ಮನೋಹರವಾದ ಈ ಮೂರ್ತಿಯು ಚದುರಿ ಹೋಗಿರುವ ಹಲವು ಜೈನ ಧರ್ಮದ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ನೆರವಾಗಿದೆ.

ಗುಡಗೇರಿ

ಪಂಪ ಮಹಾಕವಿಯ ಕಾವ್ಯದ ಬೀಡು ಲಕ್ಷ್ಮೇಶ್ವರಕ್ಕೆ ಅತಿ ಹತ್ತಿರವಿರುವ ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಜೈನಮಂದಿರವೊಂದಿದೆ. ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೦೭೮ ರ ಶಾಸನವೊಂದರ ಕುಂಕುಮ ಮಹಾದೇವಿಯು ಲಕ್ಷ್ಮೇಶ್ವರದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾದ ಆನೆಸಜ್ಜೆ ಬಸದಿಗೆ ಬಿಟ್ಟ ದಾನವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಮಿಶ್ರಿಕೋಟಿ

ಪ್ರಸ್ತುತ ಒಂದು ಕುಗ್ರಾಮವಾಗಿದ್ದರೂ ಒಮ್ಮೆ ಬಾಳಿ ಬೆಳಗಿದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಊರಿದು. ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಕಲ್ಯಾಣ ಚಾಳುಕ್ಯ ದೊರೆ ಆರನೆಯ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನ ಕುವರಿ ಹಾಗೂ ಕದಂಬರಾಜ ಎರಡನೆಯ ಜಯಕೇಶಿಯ ಪಟ್ಟದರಸಿಯಾದ ಮೈಲಾಳ ದೇವಿಯು ಕುಂದೂರನ್ನು (ನರೇಂದ್ರ) ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆಳುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರದೇಶವು. ಇಲ್ಲಿನ ವಿಶಾಲವಾದ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ದೊರೆತಿದ್ದೆನ್ನಲಾದ ಆಳೆತ್ತರದ ಶ್ರೀ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಗ್ರಾಮದ ನಡುವಿನ ಚೈತ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕಲಘಟಗಿ

ಇಲ್ಲಿ ಎರಡು ಜಿನಾಲಯಗಳಿವೆ. ದೊಡ್ಡ ಬಸದಿಯಲ್ಲಿನ ತುಸು ಭಿನ್ನವಾದ ಪ್ರಾಚೀನ ಬೃಹತ್ ಅರ್ಧಾಸನಿ ಶ್ರೀ ಶಾಂತಿನಾಥ ತೀರ್ಥಂಕರನ ಮೂಲಮೂರ್ತಿಯು ಭಕ್ತರ ಕಣ್ಮನ ತಣಿಸುವುದು. ಶಿರದ ಮೇಲಿನ ಕುಸುರಿ ಕೆಲಸದ ಕಲಾತ್ಮಕ ಮಣಿಹಾರ ಕೊಡೆಯು ಮತ್ತು ಪ್ರಭಾವಳಿಯ ಚಿತ್ತಾರವು ಬಹು ಮೋಹಕವಾಗಿವೆ. ಎಡ – ಬಲ ಪಾರ್ಶ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಸುಮಾರು ಎರಡೂ ವರೆ ಅಡಿಗಳೆತ್ತರದ ಕಪ್ಪು ಹಾಗೂ ಶ್ವೇತ ಖಡ್ಗಾಸನಿ ಶ್ರೀ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ವಿಗ್ರಹಗಳಿವೆ. ಅಂಕಣದ ಛಾವಣಿಯಲ್ಲಿ ಸುಂದರವಾಗಿ ಕಡೆದಿರುವ ಇಳಿಬಿಟ್ಟ ಕಳಸವೊಂದು ಆಕರ್ಷಣೀಯವಾಗಿದೆ. ಮಂದಿರದ ಎದುರುಗಡೆಯ ಚಿಕ್ಕ ಗೂಡೊಂದರಲ್ಲಿ ಭೈರವಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಜಿನಬ್ರಹ್ಮದೇವರೆಂದು ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ದಶಕದ ಹಿಂದೆ ಆಧುನಿಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಚಿಕ್ಕ ಬಸದಿಯು ಸ್ಥಳಿಯರ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಕುರುಹಾಗಿದೆ. ಗರ್ಭಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಪದ್ಮಾಸನ ಹಾಗೂ ಖಡ್ಗಾಸನ ಯುಕ್ತ ಶ್ರೀ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ಶಿಲ್ಪಗಳಿವೆ. ದೊಡ್ಡ ಬಸದಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲಾಗಿದ್ದು ರಕ್ಷಿಸಿರುವ ಶಾಂತ ಸ್ನಿಗ್ಧ ಮುಗ್ಧ ಮುಖ ಮುದ್ರೆಯ ಆಸೀನ ಶ್ರೀ ಶಾಂತಿನಾಥ ಶಿಲ್ಪವು ಅತಿ ಮನೋಹರವಾಗಿದೆ.

ಕಲಘಟಗಿಯ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಶಿಲಾಲೇಖಗಳು ಅನೇಕ ದಾನ ದತ್ತಿಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ನೀಡುವವು. ತಂಬೂರ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಊರಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ಆರನೆಯ ವಿಕ್ರಮಾದಿ ತ್ಯ (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೧೨೫) ಶಾಸನವು ಮಹಾಪ್ರಧಾನ ಬ್ರಹ್ಮಚಯ್ಯನಾಯಕ ಮತ್ತು ರಾಚ ಮಲ್ಲ ನಾಯಲರಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಮಲಕನಕೊಪ್ಪ ಎಂಬಲ್ಲಿನ ಶಾಸನವು ಪುಲಿಗೋಡ ಬೊಮ್ಮಸೆಟೆಯಿಂದಾದ ಜಿನಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಹಾಗೂ ನೀಡಿದ ಭೂದಾನದ ವಿವರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವವು. ಅಂತೆಯೇ ಮಾವಳ್ಳಿಯ ಶಾಸನವು (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೧೨೫) ಬ್ರಹ್ಮಚಯ್ಯನಾಯಕನಿಂದ ಶ್ರೀ ಶಾಂತಿನಾಥ ಬಸದಿಗೆ ಸಂದ ದತ್ತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದು. ಬೊಮ್ಮಗಟ್ಟಿ ಎಂಬಲ್ಲಿನ ಊರಚಾವಡಿಯ ಬಳಿಯಿರುವ ಗೋವೆಯ ಕದಂಬ ಪೆರ್ಮಾಡಿ ದೇವನ (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೧೪೭–೧೧೪೮) ಶಾಸನವು ಸಿಂಘಣದಿಂದ ಸಂದ ಭೂದಾನವನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದು.

ಕಲಘಟಗಿ ತಾಲೂಕಿನ ಶೀಗಿಗಟಿ ಗ್ರಾಮದ ನಿಂಗನಗೌಡ ಪಾಟೀಲರ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ೨೨–೬–೧೯೯೯ ರಲ್ಲಿ ಕರಿಯಕಲ್ಲಿನ ಖಡ್ಗಾಸನಿ ಶ್ರೀ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ಮೂರ್ತಿಯು ದೊರೆತಿ ದೆ. ೧೩೦*೬೭ ಸೆ.ಮಿ. ಅಳತೆಯ ಈ ವಿಗ್ರಹವು ನೋಡಲು ಮನಮೋಹಕವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ೧೨ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಈ ಭಾಗವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದ ಕಲ್ಯಾಣ ಚಾಳುಕ್ಯರ ಮಾಂಡಲಿಕರಾಗಿದ್ದ ಗೋವೆಯ ಕದಂಬರ ಕಾಲದ್ದೆಂಬುದಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಗರಗ

ಜಿನಧರ್ಮೀಯರ ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆಯ ಕುರಹಾಗಿಹುದು ಗರಗ ಬಹುಶಃ ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ.ಶ. ೫೦೦ ರಂದ
ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆಗಿಹೋದ ಮುನಿಗಣಪದ್ಧತಿಯ ದಿಗಂಬರತ್ವದ ಕುರಿತು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ಸುಧಾರಣೆಯ ಆಧಾರವನ್ನ
ಕಾಣಬಹುದು.

ಏಕಾಂತ ಹಾಗೂ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ದಿಗಂಬರನಾಗಿ ಮತ್ತು ಜನದಟ್ಟಣೆಯಿರುವೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಡುವಸ್ತ್ರವನ್ನು ('ಏಕ ಪಾಲಕ') ಧರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಈ ಗಣವು 'ಯಾಪನೀಯ ಸಂಘವೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದಿತು.

(indeed, the history of jainism is rather remarkable for the almost total lack of doctrinal accomodation between sects that has taken place over the centuries, espiecially regarding the issue of nudity. There was only one apparent compromise movement, now long

extinct, that probably flourished in Souta India circa A.D.500. literary evidence indicates that monks of this sect, known as yapaniyas , went naked in the forest but wore a single piece of clothing (ekaphalaka) when in populated areas.*

ಕೆರೆಯ ಏರಿ ಬಳಿಯಿರುವ ಎರಡು ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳು (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೨೩೦) ಈ ಅಂಶವನ್ನು ವಿಶದೀಕರಿಸುವುವು. ಯಾಪನೀಯ ಸಂಘದ ಕುಮುದಿಗಣದ ಶಾಂತಿವೀರ ದೇವರ ಸಮಾಧಿಮರಣವನ್ನು ಇವು ಅರುಹುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೂ ನಾನಾ ಜಿನಶಾಸನಗಳು ಊರೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಹರಡಿವೆ. ಜಿನಾಲಯದಲ್ಲಿ ಶ್ವೇತಶಿಲೆಯ ಪದ್ಮಾಸನಿ ಶ್ರೀ ಶಾಂತಿನಾಥನು ವಿರಾಜಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಸಿದ್ಧಾಂತ ದರ್ಶನಸೂಕ್ತ, ತೀರ್ಥಂಕರರ ಶಿಲ್ಪ ಮತ್ತು ಚೌವ್ವೀಸ

jaina path of purification : padmanab S. jaini (1979), university of california press, berkeley, Los Angeles, London

ತೀರ್ಥಂಕರರ ಕೆತ್ತನೆಗಳು ಪ್ರಾಚೀನ ದಾಖಲೆಗಳಾಗಿವೆ.

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕಾಲವಶರಾದ ಶ್ರೀ ಜಯತೀರ್ಥ ಮುನಿಗಳು ಪರಮಶಿಷ್ಯ ಆಚಾರ್ಯ ಶ್ರೀ ಕುಲಭೂಷಣ ಮುನಿಮಹಾರಾಜರ ದಿವ್ಯ ಆದೇಶದಂತೆ ಶ್ರೀ ಜಯತೀರ್ಥ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಪೀಠವೊಂದು ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಶ್ರೀ ಕುಲಭೂಷಣ ಚಿತಾಭಸ್ಮ ಸ್ಮಾರಕ ಸಮಾಧಿಯು ನಿರ್ಮಿತವಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಗರಗದ ಸನಿಹದ ಸಣ್ಣಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಬಸದಿಗಳು ತಲೆಯೆತ್ತುತ್ತಿವೆ. ಮಮ್ಮಿಗಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ತುಸು ವಿರಳವಾದ ಶ್ರೀ ಧರ್ಮನಾಥ ತೀರ್ಥಂಕರನ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆಯಾಗಲಿದೆ.

ತಡಕೋಡ

ಶಿಥಿಲವಾಗುತ್ತಿರುವ ಜಿನಾಲಯದಲ್ಲಿ ಖಡ್ಗಾಸನಿ ಶ್ರೀ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ವರ್ಧಮಾನ ಮಹಾವೀರ ಮೂರುತಿಗಳಿವೆ. ಒಮ್ಮೆ ಜಿನಾಲಯವಾಗಿದ್ದು ಪ್ರಸ್ತುತ ಶಿವಾಲಯವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಾಡಾಗಿರುವ ಕಲ್ಮೇಶ್ವರ ಗುಡಿಯು ಗಮನಾರ್ಹವಾದುದು. ಇದರ ಗರ್ಭಗೃಹ ಮತ್ತು ಅಂತರಾಳದ ಬಾಗಿಲು ವಾಡಗಳ ಲಲಾಟದಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನವಾದ ಜಿನಮೂರ್ತಿಗಳಿವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಎಡ-ಬಲ ಮಾಡ (ಗೂಡು)ಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಯಾದವ ರಾಮಚಂದ್ರ (ಕ್ರಿ.ಶ.೧೨೮೨) ಕಾಲದ ಕನ್ನರದೇವನ ಅರಸಿಯ ಆದೇಶದ ಮೇರೆಗೆ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿ ಮಾಯಿದೇವನಿಂದ ಬಸದಿಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು 'ಬಾಳಚಂದ್ರನ ಶಿಷ್ಯ ವಾಸುಪೂಜ್ಯನ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಚಂದ್ರನಾಥ ತೀರ್ಥಂಕರ ಸ್ತೋತ್ರ' ಸಂಗತಿಗಳಿವೆ.

ಕೊಟಬಾಗಿ

ಪುರಾತನ ದೇಗುಲವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹಾಳಾಗದಂತೆ ಪುರಜನರ ಆಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಸಮಯಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಂದಾಗಿ ಚೊಕ್ಕವಾದ ನವೀನ ಮಂದಿರವೊಂದು ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿದೆ. ಗರ್ಭಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ, ಶ್ರೀ ನೇಮಿನಾಥ ಮತ್ತು ಮಾತೆ ಶ್ರೀ ಪದ್ಮಾವತಿಯ ಅಂದವಾದ ಶಿಲ್ಪಗಳಿವೆ. ಹೊರಗಡೆ ಶ್ರೀ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥನ ವಿಶಿಷ್ಟ ಉಬ್ಬುಕೆತ್ತನೆಯಲ್ಲದೆ ಷಣ್ಮುಖ ಮತ್ತು ವೈರೋಟಿ ಯಕ್ಷ–ಯಕ್ಷಿಣಿಯರೊಡನಿರುವ ವೀತರಾಗಿ ವಿಮಲನಾಥ, ವೃಷಭದೇವ, ಪ್ರಧಾನ ಚತುರ್ವಿಂಶತಿ ಮತ್ತು ಅಸ್ಪಷ್ಟ ಜಿನಮೂರ್ತಿಯೊಂದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಲಿಕೋಕೂರ

೧೯೬೯ ರಂದು ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ಶ್ರೀ ವೃಷಭ ತೀರ್ಥಂಕರನ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾವೀರ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಪದ್ಮಾವತಿ ದೇವಿಯ ಮೂರ್ತಿಗಳಿವೆ.

ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ

ಹುಬಳ್ಳಿಯ ಸುಂದರಮಂದಾರದಂತೆ ವಿಕಸಿಸಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸುಧೆಯನ್ನು ಅನವರತ ಪಸರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಪ್ತಜಿನಮಂದಿರಗಳು ಪ್ರಾಚೀನ ಅರ್ವಾಚೀನ ಧರ್ಮಜಾಗೃತಿಯ ಸಂಕೇತಗಳಾಗಿವೆ. ಮಹಾನಗರದ ಹೃದಯಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ಪಂಚಮಹಾಬಸದಿಗಳು ಭಕ್ತರ ಮನದಾಳದಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಚಿಂತನಾಬಹುರಿಗಳನ್ನೆಬ್ಬಿಸುವುವು. ಕಂಚುಗಾರ ಗಲ್ಲಿಯ ಶ್ರೀ ಆದಿನಾಥ ಬಸದಿಯನ್ನು ೧೯೪೦ ರಲ್ಲಿ ಪುನರ್‌ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಕಚ್ಛದಶ ಶ್ವೇತಾಂಬರ ಮಂದಿರವು ಅಲಂಕಾರಿಕವಾಗಿ ಕಲಾಮಯವಾಗಿದೆ. ಮಹಾವೀರ ವೀದಿಯ ಶ್ರೀ ಶಾಂತಿನಾಥ ಬಸದಿಯು ಔತ್ತರೇಯ ಮಾದರಿ ಯಲ್ಲಿದ್ದು ಅಂಗಳದ ಗೋಡೆಗಳ ಮೆಲೆ ಜಿನಪುಂಗವರ ಜೀವನ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಮತ್ತು ಭಗವಾನ್ ಬಾಹುಬಲಿಯ ಕೇವಲಜ್ಞಾನ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಮೊಹಕವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸುವ ಚಿತ್ರಕಲೆಯಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಸಮೂಹದ ನೂರಾರು ಜಿನಬಿಂಬಗಳು ಅತಿಶಯದಿಂದ ರಾರಾಜಿಸುತ್ತಿವೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಶ್ರೀ ಚಂದ್ರಪ್ರಭ ತೀರ್ಥಂಕರನ ದೇಗುಲ ರಚನಾವಿನ್ಯಾಸವು ಸಮಾಂತರ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. 'ದಾನಂ ದಾರಿದ್ರ್ಯಹರಂ' ಉಕ್ತಿಯನ್ನನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸ್ಟೇಷನ್ ರಸ್ತೆಯ ಜಿನಾಲಯವನ್ನು ಮಹಾವೀರ ಸಂವತ್ಸರ ೨೪೪೭ (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೯೨೧) ರಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಲಾಯಿತು. ಮಹಾವೀರ ಓಣಿಯ (ಸ್ಥಾಪನೆ: ೧೯೦೪) ಜಿನಾಲಯದಲ್ಲಿ ಅಂದವಾದ ಜಿನಮೂರ್ತಿಗಳಲ್ಲದೆ ಋಷಿಮಂಡಲ ಮಹಾಯಂತ್ರ, ದಶಲಕ್ಷಣ ಯಂತ್ರ, ಸಿದ್ಧಚಕ್ರ ಯಂತ್ರ ಮತ್ತು ಷೋಡಶಕಾರಣ ಯಂತ್ರಗಳುವೆ.

ಖ್ಯಾತಿವೆತ್ತ ವಿಜಯನಗರದರಸರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ರಾಯರ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ (ಹಳೇ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ) ಯಲ್ಲಿ ಬಹುಪುರಾತನವಾದ ಶ್ರೀ ಅನಂತನಾಥನ ದಿವ್ಯಸನ್ನಿಧಿಯಿದೆ. ಬಹಳ ಕಾಲ ಅಪೂರ್ಣಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಈ ಬಸದಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೧೧೦೦ ವರುಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ಜಾಗಟೆಯನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ತೀರ್ಥಂಕರನ ಪಾದಪೀಠದಲ್ಲಿ 'ಯಾಪನೀಯ ಸಂಘ, ಕುಡೂರ ಗಣ' ದ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಬದಿಯಲ್ಲಿಯೇ ೧೨ನೆಯ ಶತಕದ ಶ್ರೀ ಬ್ರಹ್ಮೇಶ್ವರ ಶಿಲಾಪ್ರತಿಮೆಯಿದೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ಭೂಅಗೆತದಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಜಿನಶಾಸನವು ಅನಾಥವಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದೆ.ಹತ್ತಿರದ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ತೀರ್ಥಂಕರನ ಬಸದಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ಪೂಜಾವಿಧಿಗಳು ನೆರವೇರುತ್ತಿವೆ.

ವರೂರು

ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ನಗರದಿಂದ ಅತಿಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ವರೂರು ಕಿರುಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ಬಸದಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಗಿ ಗೊಮ್ಮಟನ ಮೂರ್ತಿಗಳಿವೆ.

ಹಾವೇರಿ

ಜೈನ–ಶೈವ–ವೈಷ್ಣವ ಧರ್ಮಗಳ ಉತ್ಥಾನ ಕ್ಷೇತ್ರವಿದು. ಜಿನಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ತಾದ ಆಕರ್ಷಣೀಯ ಆಸೀನ ಶ್ರೀ ಆದಿನಾಥ ವಿಗ್ರಹವಿದೆ. ಶ್ರೀ ನೇಮಿನಾಥ ಜಿನಮಂದಿರದ ೫೦ನೆಯ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವವು ಮುನಿ ಶ್ರೀ ಶಂಭೂವನಂದಿ ಮಹಾರಾಜರ ಸಾನಿಧ್ಯದಲ್ಲಿ ವೈಭವದಿಂದ ನೆರವೇರಿತು.

ಧಾರವಾಡ

ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಜೀರ್ಣಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಹೊಸಯಲ್ಲಾಪುರದ ಶ್ರೀ ಆದಿನಾಥ ತೀರ್ಥಕರನ ನವೀನ ಬಸದಿಯು ದಿನಾಂಕ ೩೦–೩–೧೯೮೩ ರಂದು ಪಂಚಕಲ್ಯಾಣ ವಿಧಿಯ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯಿತು. ಪ್ರಾಚೀನ ಶ್ರೀ ವರ್ಧಮಾನ ಮಹಾವೀರ, ಅತ್ಯಮೂಲ್ಯವಾದ ಶ್ರೀ ನೇಮಿತೀರ್ಥಂಕರನ ಯಕ್ಷ ಸರ್ವಾಹ್ಣನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದಿರುವ ಧರ್ಮಚಕ್ರ ಮೂರ್ತಿ ಮತ್ತು 'ವಿದ್ಯಾಧಿ ದೇವತೆ'ಯ ಶಿಲ್ಪಗಳಿವೆ. ಸನ್ಮತಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಲಯದ ಚೊಕ್ಕ ಶ್ರೀ ಮಹಾವೀರನ ಗುಡಿಯು ಮೋಹಕವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲಿ ಶ್ವೇತಾಂಬರ ಜೈನಮಂದಿರವೂ ಇದೆ.

ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಶಂಭುಲಿಂಗದೇವಾಲಯದ ಹತ್ತಿರವಿರುವ ಶಿಲಾಶಾಸನವು ಯಾಪನೀಯ ಸಂಘ, ಪುನ್ನಾಗವೃಕ್ಷ ಮೂಲಗಣವನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದು. ಇಲ್ಲಿ ಪಂಚಲೋಹದ ಜಿನಮೂರ್ತಿಯೊಂದು ಪತ್ತೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಭಾಗವನ್ನು ೧೧ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಜೈನಮತೀಯರಾದ ರಟ್ಟರಸರು ಆಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ನೀರಲಗಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬಸದಿಯೊಂದು ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು.

ಲಕ್ಕುಂಡಿ

ಕನ್ನಡಿಗರ ಕಣ್ಮಣಿ, ಮಹಿಳಾರತ್ನ, ದಾನಚಿಂತಾಮಣಿ ಅತ್ತಿಮಬ್ಬೆಯ ಹೆಸರು ಕರ್ನಾಟಕಸ್ಥರ ಮನೆಮಾತು. ಚಾಳುಕ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಟ್ ಆಹವಮಲ್ಲ, ಸತ್ಯಾಶ್ರಯಿ, ಸಾಮಂತವಾಜಿಕುಲಪ್ರಣೀತ ಒರಟರಮಲ್ಲ ನಾಗದೇವನ ಒಲುಮೆಯ ಮಡದಿಯಾಗಿ, ಲಕ್ಕುಂಡಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಮಗ ಅಣ್ಣಿಗ ಮಾಸವಾಡಿಯ ಮಮತೆಯ ಮಾತೆಯಾಗಿ ಮತ್ತು ಕವಿರತ್ನ ರನ್ನನ ಆಶ್ರಯಧಾತೆಯಾಗಿ ಬಾಳನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡ ಪರಮಸಾಧ್ವಿ ಅತ್ತಿಮಬ್ಬೆಯಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬ್ರಹ್ಮಜಿನಾಲಯವು ಕರುನಾಡ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪಕಲೆಯ ಉತ್ತುಂಗ ಶೃಂಗವಾಗಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಿದೆ. ಆ ಮಹಾಮಹಿಮಳ ಭಕ್ತಿ, ಔದಾರ್ಯ, ಔನ್ನತ್ಯ, ವೈಶಾಲ್ಯ, ಧರ್ಮನಿಷ್ಠೆ, ದಾನ, ಶೀಲ, ಶುಭ್ರ ಕ್ಷಮಾಗುಣಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಮೇಳೈಸಿವೆ.

ಬ್ರಹ್ಮಜಿನಾಲಯದ ಮುಖಮಂಟಪವು ವಿಶಾಲವಾಗಿದ್ದು ಸಭಾ ಮಂಟಪದ ನಡುಗಂಬಗಳ ಮೇಲೆ ಅಲಂಕೃತ ನೃತ್ಯಗಾರ್ತಿಯರ ಚಿತ್ರಗಳಿವೆ. ಗರ್ಭಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ವರ್ಧಮಾನಮಹಾವೀರ ತೀರ್ಥಂಕರನು ವಿರಾಜಮಾನನಾಗಿರುವನು. ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಸುಂದರವಾದ ಚತುರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮನ ದುಂಡುಶಿಲ್ಪ ಮತ್ತು ಸರಸ್ವತಿ ದೇವಿಯ ಪುತ್ಥಳಿಗಳು ಯಾತ್ರಿಕರನ್ನುಹಾಗೂ ಕಲಾಭಿಮಾನಿಗಳನ್ನು ಸಂತುಷ್ಟಗೊಳಿಸುವುವು.

ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಜೈನಬಸದಿಯೊಂದು ಶೈವದೇಗುಲ (ನಾಗದೇವ)ವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಾಟುಗೊಂಡಿರುವುದು ಸಖೇದಾಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಪೀಠದ ಮೇಲಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ತೀರ್ಥಂಕರ ವಿಗ್ರಹವು ಸ್ಥಳಪಲ್ಲಟವಾಗಿ ಉಳಿದ ನಾಗಹೆಡೆಯನ್ನುಳ್ಳ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗವಿದೆ. ಲಕ್ಕುಂಡಿಯು ದೇಗುಲಗಳ ಬೀಡಾಗಿರುವಂತೆಯೇ ಅಮೂಲ್ಯ ಜಿನಶಾಸನಗಳ ಆಗರವೂ ಆಗಿದೆ. ಕಲ್ಯಾಣ ಚಾಳುಕ್ಯ ಇರಿವೆ ಬೆಡಂಗನ ಶಾಸನವು (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೦೦೭) ಅತ್ತಿಮಬ್ಬೆಯಿಂದಾದ ಬ್ರಹ್ಮಜಿನಾಲಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಹಾಗೂ ದಾನವಿವರಗಳು ಮತ್ತು ಅಜಿತನಾಥ ಪುರಾಣದ ೨ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಕಲಚೂರ್ಯ ದೊರೆ ಸೋಮದೇವ (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೧೭೩)ನ ಶಾಸನವು ಗುಣನಿಧಿ ಕೇಶವನೆಂಬುವನಿಂದ ಬಸದಿಗೆ ಸಂದ ಸುವರ್ಣ ದಾನವನ್ನೂ ಮತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣ ಚಾಳುಕ್ಯ ಆನೆಯ ಸೋಮೇಶ್ವರ (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೧೮೫)ನ ಶಾಸನವು ಸೆಟ್ಟಿಗಳಿಂದ ನೋಂಪಿಯ ಬಸದಿಯ ಅಷ್ಟವಿಧಾರ್ಚನೆಗೆ ಸಂದ ಸುವರ್ಣದಾನವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ. ಸುಮಾರು ೧೨ನೆಯ ಶತಕದ ಶಾಸನವೊಂದು "ವಸುದೈಕಬಾಂಧಾವ ಜಿನಾಲಯದ ತ್ರಿಭುವನ ತಿಲಕ ಶಾಂತಿನಾಥ ದೇವರಿಗೆ ದಾನಶಾಲೆಯ ನಿವೇಶನ ದಾನ"ವನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ಶಾಸನವು ದಿಗಂಬರ ಜೈನಸಾಧುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿದ್ದ ಸಂಘಗಳಲ್ಲೊಂದಾದ ಮೂಲಸಂಘ ದೇವಗಣದ ಶಂಖದೇವನಿಂದಾದ ವಿಗ್ರಹದಾನವನ್ನೂ ಅರಹುವುವು.

ಗದಗು

ಕ್ರತುಪುರವೆಂದು ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಕವಿ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಕಾವ್ಯಸ್ಫೂರ್ತಿ ಶ್ರೀ ವೀರನಾರಾಯಣನ ಗದಗಿನಲ್ಲಿ ಎರಡು ಆಧುನಿಕ ಜೈನ ಮಂದಿರಗಳು ತಲೆಯೆತ್ತಿರುವುದು ಅಭಿಮಾನದ ಸಂಗತಿ. ೧೯೧೧ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಕಚ್‌ದಶ ಓಸ್ವಾಲ್ ಗುಜರಾತಿ ಜೈನಪಂಥದ ಶ್ರೀ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ಮಂದಿರ ಮತ್ತು ಮಾರವಾಡಿ ಬಂಧುಗಳ ಸುಮಾರು ಎರಡು ದಶಕಗಳ ಹಿಂದೆ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡ ಶ್ರೀ ಮಹಾವೀರಪ್ರಭು ಮಂದಿರವು ಆಕರ್ಷಕ ವಾಸ್ತುರಚನಾ ಕೌಶಲ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿವೆ.

ಕಳಸಾಪುರ

ಗದಗಿನಿಂದ ಕೇವಲ ಐದು ಕಿ. ಮೀ. ಸಮೀಪದ ಕುಗ್ರಾಮದ ಬಟ್ಟ ಬಯಲಿನ ತುಸುದಿನ್ನೆಯ ಮೇಲೆ ಸುಮಾರು ೧೦ ಅಡಿಗಳೆತ್ತರದ ಕಾಯೋತ್ಸರ್ಗ ತೀರ್ಥಂಕರ ಮೂರುತಿಯೊಂದಿದೆ, ಲಾಂಛನವು ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರುವುದು. ಇದರ ಬಲ ಮುಂಬದಿಯಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಕಾಲದ್ದಿರಬಹುದಾದ ಇನ್ನೊಂದು ಭಿನ್ನವಾದ ಆಸೀನ ಜಿನನು ಚಾಮರಧಾರಿಗಳ ನಡುವೆ ಕಮಲ ಪುಷ್ಪದ ಮೇಲೆ ಮಂಡಿಸಿರುವನು. ಇದರ ಪೀಠವು ಅಸ್ಪಷ್ಟ ಸಿಂಹಲಾಂಛನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಕುರುಹುಗಳಿಂದ ಜಿನನು ಶ್ರೀ ವರ್ಧಮಾನ ತೀರ್ಥಂಕರನಿರಬಹುದೆನ್ನಿಸುವುದು. ಇಲ್ಲಿಯೇ ತ್ರುಟಿತ ಜಿನಶಾಸನವೊಂದು ಬಿದ್ದಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ನಿಶಿಧಿ ಕಲ್ಲುಗಳು, ನಾಗರಕಲ್ಲುಗಳು ಮತ್ತು ಮುಕುಟದ ಶಿಲ್ಪಗಳಿವೆ.

ಡಂಬಳ

ಧರ್ಮವೊಳಲ್--ಧರ್ಮಾಪುರವೆಂದು ಇತಿಹಾಸ ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಜೈನ, ಬೌದ್ಧ, ಶೈವ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕೇಂದ್ರವಿದು. ಕೋಟೆಯ ಒಳಗಡೆಯಿಂದ ಬಸದಿಯು ತನ್ನ ಜೀರ್ಣಾವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತಲುಪಲು ಅದರ ಜಿನವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಕೇವಲ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಲಕ್ಕುಂಡಿಯ ಸುಸಜ್ಜಿತ ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯಕ್ಕೆ ಸಾಗಿಸಲಾಯಿತು.

ಕಲ್ಯಾಣ ಚಾಳುಕ್ಯರ ಜೈನ ಧರ್ಮಾಶ್ರಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಶಾಸನಗಳು ಊರಲ್ಲಿ ಹರಡಿವೆ. ಈ ಗ್ರಾಮದ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ದೊಡ್ಡಬಸಪ್ಪ ದೇವಾಲಯದ ಒಳಗಡೆ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುವ ಜಿನಮೂರ್ತಿಯ ತುಣುಕುಗಳನ್ನು ಈ ಲೇಖಕನು ಕಂಡನು.

ನರಗುಂದ

ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಥಮ ಕನ್ನಡ ಗ್ರಂಥವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ 'ಜಾತರ ತಿಲಕ' ಮತ್ತು 'ಚಂದ್ರಪ್ರಭಾ ಚರಿತೆ' ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಜೈನಕವಿ ಶ್ರೀಧರಾಚಾರ್ಯನು (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೦೪೯)

ನರಗುಂದದವನು. ಈತನಿಗೆ ಪದವಿದ್ಯಾಧರ, ಸುಜನೈಕ ಬಾಂಧವ, ಗದ್ಯಪದ, ವಿದ್ಯಾಧರ, ರಸಭಾವ ಸಮನ್ವಿತ ಮತ್ತು ಬುಧತಿಲಕ ಮೊದಲಾದ ನಾನಾ ಬಿರುದುಗಳಿದ್ದವು.

ಸುಮಾರು ಎಂಟು ವರುಷಗಳ ಹಿಂದೆ ನಿರ್ಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸುಂದರ ಶ್ರೀ ಮಹಾವೀರ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಶ್ವೇತಾಂಬರ ಜೈನಮಂದಿರದ ಮೂಲಮೂರ್ತಿಯ ಇಬ್ಬದಿಯಲ್ಲೂ ನವಸರ್ಪದೆಡೆಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಪದ್ಮಾಸನಿ ಶ್ರೀ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ತೀರ್ಥಂಕರನ ಶ್ವೇತ ಶಿಲ್ಪಗಳು ರಾರಾಜಿಸುತ್ತಿವೆ.

ನವಲಗುಂದ

ಪುರಜನರ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ಇಲ್ಲಿನ ಶ್ರೀ ಚಂದ್ರಪ್ರಭ ತೀರ್ಥಂಕರನ ಯಕ್ಷಿ ಶ್ರೀ ಜ್ವಾಲಾಮಾಲಿನಿ ಬಸದಿಯು ಸುಮಾರು ೭೦೦ ವರ್ಷಗಳ ಇತಿಹಾಸವುಳ್ಳದ್ದು. ಇದನ್ನು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನವೀಕರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಬಸದಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಚಂದ್ರನಾಥನೊಂದಿಗೆ ಸಿದ್ಧಕೂಟ ಮತ್ತು ಪಂಚಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳ ಅಂದವಾದ ಲೋಹದ ಉಬ್ಬುಶಿಲ್ಪಗಳಿವೆ.

ಬಸ್ತಿಯ ಎಡಬದಿಯಲ್ಲಿ ಜೈನಸಂತನೋರ್ವನ ಸಮಾಧಿಯ ನಡುಕಲ್ಲೊಂದಿರುವ ವಿಶಾಲ ಮಂಟಪವು ಸುಂದರ ವಿನ್ಯಾಸದ ಬೃಹತ್ ಸ್ತಂಭಗಳು ಮತ್ತು ಕಪೋತಗಳನ್ನುಹೊಂದಿದೆ.

ಭಿನ್ನವಾದ ಅಸ್ಪಷ್ಟ ತೀರ್ಥಂಕರನ ಮೂರುತಿಯೊಂದು ಊರ ಒಳಗಡೆ ಅನಾಥವಾಗಿ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿಹೋಗುತ್ತಿದೆ.

ಕೊಣ್ಣೂರು

ಮಲಪ್ರಭಾ ನದಿಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲಿರುವ ಕೊಣ್ಣೂರಿನಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ಮನೆತನದ ದೊರೆ ನೃಪತುಂಗ ಬಿರುದಾಂಕಿತ, ಕನ್ನಡದ ಆದಿಗ್ರಂಥ 'ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ' ಹಾಗೂ ಜಿನಧರ್ಮವನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ 'ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ ರತ್ನಮಾಲಿಕಾ' ಗ್ರಂಥಗಳ ಕರ್ತೃ ಮತ್ತು ಆದಿಪುರಾಣದ ರಚನಾಕಾರರಾದ ಶ್ರೀ ಭಗವದ್ ಜಿನಸೇನಾಚಾರ್ಯರ ಪರಮಶಿಷ್ಯನೂ ಆದ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಮೊದಲನೆಯ ಅಮೋಘವರ್ಷ (ಕ್ರಿ.ಶ. ೮೧೫–೮೭೭)ನ ದಂಡನಾಯಕನಾದ ಕೊಳನೂರಿನ ಬಂಕೇಶನು ಕ್ರಿ.ಶ. ೮೬೦ರಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಜಿನಾಲಯವೂ ಪರಮೇಶ್ವರ ಶಿವಾಲಯವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಂಡಿದೆ.

ಗರ್ಭಗುಡಿಯ ಶಿಖರವು ಸಂಪೂರ್ಣ ಜೀರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ. ಆಲಯದ ತಳವಿನ್ಯಾಸವು ವೃತ್ತಾಕಾರದ ನಕ್ಷತ್ರಾಕೃತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ಹೊಯ್ಸಳ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ವಿನ್ಯಾಸವು ಹಿಂದಿನ ಕಟ್ಟಡ ಶೈಲಿಯನ್ನು ನೆನಪಿಸುತ್ತದೆ. ನಾಮಾವಶೇಷವಾಗಿರುವ ಮುಖಮಂಟಪದ ಬಳಿ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುವ ದ್ವಾರಪಾಲಕ, ಪದ್ಮಾಸನಿ ಜಿನಮೂರ್ತಿ

ಮತ್ತು ಗಣಪತಿ ಮುಂತಾದ ವಿಗ್ರಹಗಳು ನಿರಾಶ್ರಿತವಾಗಿ ಹರಡಿಕೊಂಡಿವೆ. ಚೌರಸ ಸಭಾಮಂಟಪವು ಗಡುತರವಾದ ಕಂಭಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಬಹುದೊಡ್ಡದಾದ ಜಿನಶಾಸನದ ಮೆಲ್ಭಾಗ ಮತ್ತು ಗರ್ಭಗುಡಿಯ ಬಾಗಿಲು ಲಲಾಟಬಿಂಬದಲ್ಲಿ ತೀರ್ಥಂಕರನ ವಿಗ್ರಹವಿದ್ದು ಬರಿದಾದ ಪೀಠ ಮತ್ತು ಸುತ್ತಣ ಬರಿದಾದ ಭಿತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅಪರೂಪವಾದ ಮೂರು ದೇವಕೋಷ್ಠಕಗಳಿವೆ.

ಉಪ್ಪಿನ ಬೆಟಗೇರಿ

ಶ್ರೀ ೧೦೦೮ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ತೀರ್ಥಂಕರನಹಳೆಯ ಬಸದಿಯು ಗರ್ಭಗೃಹ ಮತ್ತು ತೆರೆದ ಮುಖಮಂಟಪವನ್ನು ಮಾತ್ರಹೊಂದಿದ್ದು ಭಕ್ತರ ಧಾರ್ಮಿಕ ತೃಷೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತಿದೆ.

ಗುಡಿಸಾಗರ

ಮಣ್ಣಿನ ಗೋಡೆಗಳ ಶಿಥಿಲ ಚೈತ್ಯಾಲಯದ ದ್ವಾರಬದಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಯತಿಯೋರ್ವನ ಪಾದದ್ವಯಗಳಿವೆ. ಗರ್ಭಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ, ಶ್ರೀ ಚಂದ್ರನಾಥ, ಚತುರ್ಮುಖ ಮತ್ತು ಲೋಹದ ಚೌವ್ವೀಸ ತೀರ್ಥಂಕರರು ಹಾಗೂ ಮಾತೆ ಶ್ರೀ ಪದ್ಮಾವತಿ ಯಕ್ಷಿಯ ವಿಗ್ರಹಗಳಿವೆ. ಅಂಗಳದ ಮಾಡದಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪಷ ಶ್ವೇತವರ್ಣದ ತೀರ್ಥಂಕರನ ಮೂರುತಿಯಿದೆ.

ಕುನ್ನೂರು

ಹಳೆಯ ಬಸದಿಯು ಬಾಳಿಬೆಳಗಿ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಲು ಸಧ್ಯ ಚಿಕ್ಕದಾದರೂ ಚೊಕ್ಕವಾದ ಶ್ರೀ ೧೦೦೮ ಆದಿನಾಥ ತೀರ್ಥಂಕರನ ನವೀನ ಆಲಯವು ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಗ್ರಾಮ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ತ್ರುಟಿತವಾದ ಎರಡು ಜಿನಶಾಸನಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ದುಂಡಸಿ

ಶ್ವೇತಶಿಲೆಯ ಶ್ರೀ ಶಾಂತಿನಾಥ ತೀರ್ಥಂಕರನಾ ಬಸದಿಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮೋಪದೇಶಗೈಯ್ಯುತ್ತಿರುವ ಕರಿಶಿಲೆಯ ಶ್ರೀ ಪಂಚಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳಿರುವರು. ಅಲ್ಲದೆಯಕ್ಷಿ ಶ್ರೀ ಪದ್ಮಾವತಿ ಪ್ರತಿಮೆಯು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸರ್ಪದೆಡೆಯೊಂದಿಗೆ ಸತ್ವಿಕತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಮನಸೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ಈ ದೇಗುಲವು ಸುಮಾರು ನಾಲ್ಕು ದಶಕಗಳಷ್ಟು ಹಳೆಯದು.

ಶೀಲವಂತ ಸೋಮಾಪ್ರರ

ಶಿಥಿಲಗೊಂಡಿರುವ ಬಸದಿಯಲ್ಲಿ ಪಳೆಯುಳಿಕೆಗಳೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಪಾದ್ಮಾಸನಿ ಭಗವಾನ ಶ್ರೀ ವರ್ಧಮಾನ ಮಹಾವೀರನ ಮೊಹಕ ಉಬ್ಬುಶಿಲ್ಪ, ಚತುರ್ವಿಂಶತಿ ತೀರ್ಥಂಕರರು ಮತ್ತು ಖಡ್ಗಾಸನಿ ಚತುರ್ಮುಖ ಜಿನರ ವಿಗ್ರಹಗಳಿವೆ. ಆಲಯವು ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಹೊಸೂರು

ಕಾಯೋತ್ಸರ್ಗಿ ಶ್ರೀ ಪಾರ್ಶ್ವನಥ ತೀರ್ಥಂಕರನು ಕಮಲಪುಷ್ಪದ ಮೇಲೆ ವಿರಾಜಿಸಿರುವ ಅಪರೂಪದ ಕೃಷ್ಣಶಿಲ್ಪವನ್ನಿಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು. ಬಸದಿಯನ್ನು ೧೯೭೧ ರಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಲಾಯಿತು.

ಕರಿಗುದುರಿ

ಪುರಾತನ ಶ್ರೀ ಪಾರ್ಶ್ವನಥ ಬಸದಿಯಲ್ಲಿ ಕಲ್ಯಣ ಚಾಳುಕ್ಯ ದೊರೆ ಇಮ್ಮಡಿ ಜಗದೇಕಮಲ್ಲನ ಅಮೂಲ್ಯ ಶಿಲಾಲಿಪಿಯೊಂದಿದ್ದು ಕ್ರಿ. ಶ.೧೧೪೫ ರಲ್ಲಿ ಮಹಾ ವಡ್ಡವ್ಯಾಪಾರಿ ಬಸದಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ನೀಡಿದ ಭೂದಾನ ವಿವರವನ್ನು ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ನಾಗಚಂದ್ರ ಭಟ್ಟಾರಕರ ಮಂದಿರದ ಉಸ್ತುವಾರಿಕೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೋಳೂರು

ಪರಮಪೂಜ್ಯ ಸಮಂತಭದ್ರಮಹಾರಾಜ ಬಾಹುಬಲಿಯವರ ಶಿಷ್ಯರ ಅಭೀಷ್ಟದಂತೆ ಮತ್ತು ಪೂಜ್ಯ ಶ್ರೀ ೧೦೮ ಆರ್ಯನಂದ ಮುನಿಮಹಾರಾಜರ ಜಿನವಾಣಿಯ ಪ್ರೇರಣೆಯಂತೆ ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲದ ೨೦ ನೆಯ ತೀರ್ಥಂಕರ, ಶಾಂತಸ್ವರೂಪಿ ಪದ್ಮಾಸನಿ ಶ್ರೀ ಮುನಿಸೂವ್ರತನಾಥನ ಪ್ರತಿಮೆಯು ಸಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಕೋಳೂರುವಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಬಸದಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆಗೊಳ್ಳಲಿದೆ.

ಯಲವಟ್ಟಿ

ಬಸದಿಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಜಾಗೃತ ಕೇಂದ್ರ ವಿದು. ಒಮ್ಮೆ ಭೂಷಣಪ್ರಾಯವಾಗಿದ್ದು ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಮರಿಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಬಸದಿಯ ಕಟ್ಟಡವು ಮನವಿಡಿಯುವಂತಹುದು.

ಬಸದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ತೂಪವಿಹೀನ ಗುಡಿಗೋಪುರ, ಸಾಕಷ್ಟು ದುರಸ್ತಿ ಕಂಡಿರುವ ಗರ್ಭಗುಡಿ, ಬಿರುಕುಬಿಟ್ಟ ಭಿತ್ತಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ನವರಂಗ, ಹೊಯ್ಸಳ ವಾಸ್ತುಕಲೆಯನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತರುವ ಅಂತರಾಳದ ಜಾಲಂಧ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಮುಖಮಂಟಪವಿದೆ. ತುಸು ಮುರಿದು ಹೋಗಿರುವ ಪ್ರಭಾವಳಿ ಯೊಂದಿಗೆ ಕರಿಶಿಲೆಯ ಶ್ರೀ ಚಂದ್ರನಾಥ ತೀರ್ಥಂಕರನ ಬಿಂಬವಿದೆ. ಮುಖ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಆಳೆತ್ತರದ ಶ್ರೀ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥನ ಅಪೂರ್ಣ ಕತ್ತನೆಯಿದೆ. ಕಕ್ಷಾಸನವು ಸಾಕಷ್ಟು ಸುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಅಧಿಷ್ಠಾನದಹತ್ತಿರ ನಿಷಧಿಕಲ್ಲು ಮತ್ತು ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳಿವೆ.

ಧರ್ಮಬಂಧುಗಳ ಧಾರ್ಮಿಕ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಮಾನಸ್ತಂಭ ಸ್ಥಾಪನೆ, ಚವ್ವೀಸ ತೀರ್ಥಂಕರರು, ನಂದೀಶ್ವರ, ನವದೇವತೆಗಳು, ಮಾತೆ ಶ್ರೀ ಪದ್ಮಾವತಿ ಮೂರ್ತಿ, ಶ್ರೀ ಚಂದ್ರನಾಥ ಬ್ರಹ್ಮ ಮತ್ತು ಸವಾಹ್ಣ ಯಕ್ಷರು ಮುಂತಾದ ವಿಗ್ರಹಗಳ ಸೇರ್ಪಡೆ ಇಲ್ಲಿನ ಬಸದಿಗೆ ಶೋಭೆ ತಂದಿದೆ.

ಅರಟಾಳ

ವಿಶಾಲ ಭೂಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಏಕಾಂಗಿಯಂತಿರುವ ಸಣ್ಣ ಜೈನಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಅನಂತ ಚತುಷ್ಟಯಿ ಶ್ರೀ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ತೀರ್ಥಂಕರನ ವಿಗ್ರಹವಿದೆ. ಇದನ್ನು ಚಾಲುಕ್ಯ ಸಾರ್ವಭೌಮ, ನ್ಯಾಯನಿಷ್ಠುರಿ ಮತ್ತು ಜನಮತಾಭಿಮಾನಿ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನ ಶಿಲಾಲೇಖದ ರೀತ್ಯ ಮುನಿ ಕನಕಚಂದ್ರರ ಪ್ರೇರಣೆಯಂತೆ ಗಂಗರ ಬಮ್ಮಿಶೆಟ್ಟಿಯು ಕ್ರಿ.ಶ ೧೦೪೫ರ ಶುಭಕೃತು ಸಂವತ್ಸರದ ಪುಷ್ಯ ರವಿವಾರ ದಂದು ನಿರ್ಮಿಸಿ ದಾನವಿತ್ತನು.

ಲಕ್ಷ್ಮೇಶ್ವರ

ಕರುನಾಡಿನ ಉಜ್ವಲ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಿರಿಸಂಪದದಲ್ಲಿ ರಾರಾಜಿಸುತ್ತ ದೊರೆತಿರುವ ಅಮೂಲ್ಯರತ್ನವೇ'ತಿರುಳ್ಗನ್ನಡನಾಡು' ಲಕ್ಷ್ಮೇಶ್ವರ. ಪುಲಿಗೆರೆ ೩೦೦ರ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿ ಆದಿಕವಿ ಪಂಪನ ನೆಲೆವೀಡಾಗಿ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಹಾಕೃತಿಯ ಬೀಡಾಗಿ ಹಾಗೂ ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಾಚೀನ ಜೈನಧರ್ಮದ ಕೇಂದ್ರಗಳುಳ್ಳೊಂದಾಗಿ ಚಿರಸ್ಥಾಯಿಯಾಗಿದೆ. ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಶಾಸನಗಳ ರೀತ್ಯ ಶಂಖ ಬಸದಿ, ಅನಂತನಾಥ ಬಸದಿ, ತೀರ್ಥಬಸದಿ, ಮುಕ್ಕರ ಬಸದಿ, ಜನ್ನೋಜನ ಬಸದಿ, ಗಂಗಪೆರ್ಮಾಡಿ ಬಸದಿ, ಧವಳ ಜಿನಾಲಯ, ರಾಯ ರಾಚಮಲ್ಲ ಬಸದಿ, ಶ್ರೀ ವಿಜಯ ಬಸದಿ, ಸುಹೊನ್ನೆ ಬಸದಿ, ಮರುದೇವಿ ಬಸದಿ, ಆನೆಸೆಜ್ಜೆ ಬಸದಿ, ಗೊಗ್ಗಿಯ ಬಸದಿ, ಪಂಚ ಬಸದಿ, ಮಲ್ಲಶೆಟ್ಟಿ ಬಸದಿ, ಗಾವುಣ ಮತ್ತು ಶಾಂತಿನಾಥ ಬಸದಿ ಮೊದಲಾದ ೭೭೨ ಜಿನಾಲಯಗಳು ಲಕ್ಷ್ಮೇಶ್ವರ ಹಾಗೂ ಅದರ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದುದರ ಉಲ್ಲೇಖವಿದ್ದರೂ ಎಲ್ಲವೂ ಕಾಲಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿಹೋಗಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಯಾತ್ರಿಕರಿಗೆ ನೋಡಲು ಸಿಗುವುದು ಮೊದಲಿನೆರಡು ಬಸದಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಎಂಬುದು ಗಮನಾರ್ಹ.

ಬಸ್ತಿಬಣದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಶಂಖಬಸದಿ (ದೊಡ್ಡಬಸದಿ) ಅಥವಾ ಸಹಸ್ರಕೂಟ ಜಿನಾಲವು ಲಕ್ಷ್ಮೇಶ್ವರದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಸೂಮಾರ ೮ನೆಯಶತಮಾನದಷ್ಟು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದು ಊರಿನ ಶಾಸನಪರ್ವವಾಗಿಮೆರೆಯುತ್ತಿದೆ. ಇದು ಚಾಲುಕ್ಯ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ಕಾಲಾನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಂಡು ನಾನಾ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಕಂಡಿದೆ. ಆಲಯದಎದುರುಗಡೆ ಮಾನಸ್ತಂಭವಿದೆ. ಮುಂಗೋಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಾಲಂಧ್ರಗಳಿದ್ದರೆ ಇತರಭಿತ್ತಗಲ್ಲಿಯಕ್ಷ–ಯಕ್ಷಿಯರೂ, ವಾತ್ಯಾಯನ ಮಹರ್ಷಿಯ ಕಾಮಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು

ನಿರೂಪಿಸುವ ರಸಿಕ ದಂಪತಿಗಳ ವಿವಿಧ ಭಾವಭಂಗಿಗಳೂ, ಸರಸ ಸಗೀತ ನೃತ್ಯಗಾರ್ತಿಯರ ಸಂದರ ಕೆತ್ತನೆಗಳು ಮನಸೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ಪ್ರಸಿದ್ಧಸಹಸ್ರಲಿಂಗದಂತೆ ಈ ಮಂದಿರದ ಬಳಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಸಹಸ್ರಲಿಂಗದ ಏಕಶಿಲೆಯು ಅಪೂರ್ವ ಶಿಲ್ಪಕಲಾ ಚಾತುರ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ನವರಂಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಧರಣೇಂದ್ರ, ಶ್ರೀ ಪದ್ಮಾವತಿ ಮತ್ತು ಮಾತೆ ಶ್ರೀಜ್ವಾಲ ಮಾಲಿನಿ ದೇವಿಯ ಮೂರ್ತಿಗಳುಭಕ್ತಿದ್ಯೋತಕವಾಗಿವೆ. ಬಸದಿ ಬಳಿಯಬಾವಿಯೊಂದರಬಳಕಟ್ಟಡದಲ್ಲಿಅನೇಕ ಜೈನಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನುಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಇಂತಹ ಅನುಪಮ ಹಾಗೂ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮಹತ್ತ್ವವನ್ನುಳ್ಳಜಿನಾಲಯಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ರಾಜಮಹಾರಾಜರುಮತ್ತು ಪುರಜನರುಭೂಮಿಗ್ರಾಮಗಳ ವಿಶೇಷ ದಾನಪರಂಪರೆಯ ಮಹತ್ತ್ವವನ್ನು ಸಾರಿದ್ದರೆ.ಬಾದಾಮಿಚಾಲುಕ್ಯ ಅರಸನಾದ ಎರಡನೆಯಪುಲಕೇಶಿ(ಎರೆಯಮ್ಮ)ಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವನ ಮಾಂಡಲಿಕ ಸೇಂದ್ರಕ ವಂಶದ ದುರ್ಗಶಕ್ತಿಎಂಬುವನಿಂದ ಭೂದಾನ. ವಿನಯಾದಿತ್ಯನಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ(ಕ್ರಿ.ಶ.೬೮೩) ಆಚಾರ್ಯತಿಲಕ ಧ್ರುವದೇವಚಾರ್ಯರಧರ್ಮೋಪದೇಶದಂತೆ ಬಸದಿ ದುರುಸ್ತಿ ಮತ್ತುಉಸ್ತುವಾರಿಗೋಸುಗಬೆಳ್ವೊಲ – ೩೦೦ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಹಡಗಿಲೆ ಗ್ರಾಮ, ವಿಜಯಾದಿತ್ಯನಾಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ (ಕ್ರಿ.ಶ.೭೨೩)ಸಂಬೊಳಲ(ಸೆಂಬಳುಲ) ಗ್ರಾಮ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮದ್ಪುರಿಕರನಗರನಿರವಧ್ಯ ಪಂಡಿತರಿಗೆ ಕದ್ದಮ ಗ್ರಾಮಗಳುಸಂದಿವೆ.ಎರಡನೆಯ ವಿಕ್ರಮದಿತ್ಯ ನಾಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ(ಕ್ರಿ.ಶ.೭೩೫)ಬಾಹುಬಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠಿಯ ವಿನಂತಿಯ ಮೇರೆಗೆಧವಳಜಿನಾಲಯಕ್ಕೆ ಭೂದಾನ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.ಗಂಗರಸುಧರ್ಮಾವತಾರ ನೊಳಂಬಾಂತಕಎರಡನೆಯಮಾರಸಿಂಹ (ಕ್ರಿ.ಶ.೯೬೮–೯೬೯)ನ್ನು ಗಂಗಕಂದರ್ಪಜಿನಾಲಯವನ್ನುನಿರ್ಮಿಸಿಜಯದೇವ ಪಂಡಿತನಿಗೆ ಭೂಮಿ ಹಾಗೂ ಮೊಳಗರೆ ಸಿಗ್ಗಲ ಗ್ರಾಮಡನಗಳನ್ನೂ ಅಂತೆಯೇ ಗಂಗಪೆರ್ಮಾಡಿ ಅರ್ಥಾತ್ಗಂಗರಎರಡನೆಯ ಸೋಮೇಶ್ವರ(ಕ್ರಿ.ಶ.೧೦೭೮)ನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಣಲವಂಶ (ಮಣಿಕುಲ)ದಜಯಕೇಶಿಯು ಪುರ ವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದಸಾಧನೆಯನ್ನುಕಾಣಬಹುದು. ಯಾದವಸಿಂಹಣ(ಸಿಂಘಣದೇವ) (ಕ್ರಿ.ಶ.೧೯೯–೧೨೪೭)ನಾಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಾಪ್ರಧಾನಿ ಬೀಚಿದೇವನಮಗಳುರಾಜಲದೇವಿ ಎಂಬುವಳುಶ್ರೀವಿಜಯ ಬಸದಿಗೆ ಹಾಗೂಯಾದವರಾಮಚಂದ್ರದೇವ (ಕ್ರಿ.ಶ.೧೨೭೧–೧೩೧೨)ನ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿಸೋಮಯ್ಯ ಮತ್ತುಪದ್ಮಯ್ಯಎಂಬುವರುಶಾಂತಿನಾಥ ದೇವರಿಗೆ ದಾನವಿತ್ತುದಾಗಿ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.ಪ್ರಖ್ಯಾತಗಂಗದೊರೆ ದುರ್ವಿನೀತನ ಮಗ ಮತ್ತುಕಾಂತವಿನೀತನೆಂದು ಖ್ಯಾತನಾದಮೊಕ್ಕರ ಅರ್ಥತ್ ಮುಷ್ಕರನು ಮೊಕ್ಕರ ಬಸದಿಯೆಂಬ ಗಂಗ ಜಿನಾಲಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ವಿಜಯನಗರದರಸರ ಶಾಸನ ರೀತ್ಯ ಸೋಮನಾಥ ಹಾಗೂ ಶಂಖ ಜಿನಾಲಯವು ಆಗಾಗ್ಗೆ ವಾದ ವಿವಾದಗಳ ಸುಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡು ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡುದಾಗಿ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಅನೇಕಾನೇಕ ಪ್ರಕಾಂಡ ಜೈನ ಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯವರ್ಯರು ಲಕ್ಷ್ಮೇಶ್ವರವನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪುನೀತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ದೇವಚಂದ್ರ ಭಟ್ಟಾರಕ, ಶಂಕಣಾಚಾರ್ಯ, ಪದ್ಮಸೇನ, ತ್ರಿಭುವನ ಚಂದ್ರ ಪಂಡಿತ ಮತ್ತು ರಾಮದೇವಾಚಾರ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಆಚಾರ್ಯರು ಪುಲಿಗೆರೆಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದರು.

ಶ್ರೀ ನಂದಿದೇವ ಪಂಡಿತನು ಆನೆಸಜ್ಜೆ ಬಸದಿಯಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲೇಖನ ವ್ರತವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ಮುಕ್ತಿ ಪಡೆದುದಾಗಿ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಅನಂತನಾಥ ಸ್ವಾಮಿ ಬಸದಿಯನ್ನು (ಸಣ್ಣ ಬಸದಿ) ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೨೫೦ ರಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಲಾಯಿತೆಂದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಹುಲಾಪುರ

ಸ್ವಸ್ತಿಶ್ರೀ ಮುನಿರತ್ನ ಪಾಯಸಾಗರ ಮಹಾರಾಜರು ಮುನಿವಾಸಗೈದು ಪರಮ ಪವಿತ್ರ ತಾಣವಾಗಿದ್ದು ಅವರ ಸತ್ಪ್ರೇರಣೆಯಂತೆ ಇಲ್ಲಿ ೧೯೪೧ ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ೧೦೦೮ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ತೀರ್ಥಂಕರನ ಜಿನಾಲಯವು ಸಾಕಾರಗೊಂಡಿತು. ಗರ್ಭಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ೨ ಅಡಿಗಳೆತ್ತರದ ಕಪ್ಪು ಶಿಲೆಯ ಖಡ್ಗಾಸನ ಶ್ರೀ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ತೀರ್ಥಂಕರನಲ್ಲದೆ ಪದ್ಮಾಸನಿ ಶ್ರೀ ಆದಿನಾಥನ ಉಬ್ಬು ಶಿಲ್ಪ, ಪಂಚಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳು, ಬಿಳಿಶಿಲೆಯ ಶ್ರೀ ಪದ್ಮ ಪ್ರಭ ಸ್ವಾಮಿ, ಸಿದ್ಧಕೂಟ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಪದ್ಮಾವತಿ ದೇವಿಯ ಲೋಹದ ಮೂರ್ತಿಗಳಿವೆ. ಅಂಗಳದ ಗೂಡುಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪದ್ಮಾವತಿ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ವಿಗ್ರಹಗಳಿವೆ.

ಬೆಳ್ಳತ್ತಿ

ಎಲ್ಲಮ್ಮಗುಡಿಯ ಮುಖಮಂಟಪದ ಎಡ ಗೋಡೆಯ ಹೊರ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೧೨ ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಶಿಲಾಭಾಗವು ತೀರ್ಥಂಕರನ ಶಿಲ್ಪವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ' ಅಜ್ಜರಯನ್ನ ಪೆರ್ಗಡೆ ಆಯವರ್ಮನು ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಬೆಳ್ಳಟ್ಟಿಗಣದ ಬಸದಿ' ಯನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತದೆ.

ಬನ್ನಿಕೊಪ್ಪ

ಜಹಾಸೆ ಸಂವತ್ಸರಗಳ ಹಿರಿಯ ಕನಸು ನನಸಾದಂತೆ ಇಲ್ಲಿನ ನೂತನ ದೇವಾಧಿದೇವ ಶ್ರೀ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ತೀರ್ಥಂಕರನ ಬಸದಿಯ ಪಂಚಕಲ್ಯಾಣ, ಮೂರ್ತಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆ ಮತ್ತು ಮಹೋತ್ಸವವು ಮಾರ್ಚ್ ೧೯೭೬ ರಲ್ಲಿ ನೆರವೇರಿತು. ಸುಮಾರು ನಾಲ್ಕು ದಶಕಗಳ ಹಿಂದೆ ಶ್ರೀ ಪಾಯಣಗರ ಮಹಾರಾಜ ದಿಗಂಬರ ಮುನಿವರ್ಯರು ಶ್ರೀ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ತೀರ್ಥಂಕರನ ಕಿರಿದಾದ ದರ್ಶನ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಭಕ್ತ

ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಲು ಬಸ್ತಿಯೊಂದು ರೂಪುಗೊಂಡಿತು. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಇಂದಿನ ಅತ್ಯಾಕರ್ಷಕ ನವೀನ ಬಸದಿಯು ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿತು. ಗರ್ಭಗುಡಿಯ ಗೋಪುರವಂತೂ ಕುತೂಹಲಮಯವಾಗಿದೆ. ಆಲಯದಲ್ಲಿ ೯ ಹೆಡೆಗಳನ್ನುಳ್ಳ ೨ ಅಡಿಗಳೆತ್ತರದ ಆಸೀನ ಶ್ರೀ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ತೀರ್ಥಂಕರನ ಮೂಲ ಮೂರ್ತಿ, ೧ ಅಡಿಯೆತ್ತರದ ಶ್ರೀ ಪಾರ್ಸ್ವನಾಥ, ಸಿದ್ಧಕೂಟ ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧ ಚಕ್ರಗಳಿವೆ.

ಅಕ್ಕಿ ಆಲೂರು

ಸರಳರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನವೀಕರಣಗೊಂಡಿರುವ ಬಸದಿಯ ಗರ್ಭಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೨ ಅಡಿಗಳೆತ್ತರದ ಕರಿಶಿಲೆಯ ಪದ್ಮಾಸನಿ ಶ್ರೀ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ತೀರ್ಥಂಕರನ ಮೂಲಮೂರ್ತಿಯಲ್ಲದೆ ಇಬ್ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಧರಣೇಂದ್ರ ಪದ್ಮಾವತಿ ಯಕ್ಷ ಯಕ್ಷಿಯರು, ಲೋಹದ ಚೌವ್ವೀಸ ತೀರ್ಥಂಕರರು ಮತ್ತು ಪಂಚ ಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ನಿಟಗಿನ ಕೊಪ್ಪ

ಇಲ್ಲಿ ನೇಮಿತೀರ್ಥಂಕರನ ಚೈತ್ಯಾಲಯವು ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿದೆ. ೧೯೮೧ ರಂದು ಇಲ್ಲಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸಂಘದ ಸಮೇತ ಭೇಟಿಯಿತ್ತಿದ್ದ ಮುನಿಶ್ರೀ ದಯಾಸಾಗರ ಮಹಾರಾಜರು ಮಂದಿರದ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಣೆಯನ್ನಿತ್ತಿದ್ದರು. ಶ್ರೀ ಕುಮಾರನಂದಿ ಮಹಾರಾಜರು ೧೯೮೫ ರಂದು ನಿರ್ಮಾಣಕಾರ್ಯದ ಶಿಲಾನ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ್ದರು.

ಬಾಳಂಬೀಡು

ಪ್ರಾಚೀನ ಮಂದಿರವು ಸಂಪೂರ್ಣ ಶಿಥಿಲವಾಗಲು ನವೀನ ಕಟ್ಟಡವು ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ತುಸು ಮಿರಳವಾದ ಸ್ರಾವಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಮೂರನೆಯ ತೀರ್ಥಂಕರನಾದ ಕಾರ್ಯೋತ್ಸರ್ಗಿ ಶ್ರೀ ಶಂಭವನಾಥನ ಕಪ್ಪು ಶಿಲೆಯ ಸುಮಾರು ೫ ಅಡಿಗಳೆತ್ತರದ ಮೂಲಮೂರ್ತಿಯಿದೆ. ಇದರ ಎಡ ಹಸ್ತದ ಬೆರಳುಗಳು ಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದು ಪದ್ಮ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಕಡೆಯಲಾಗಿದೆ. ಪೀಠದ ಇಬ್ಬದಿಯಲ್ಲಿ ತ್ರಿಮುಖ ಮತ್ತು ಪ್ರಜ್ಞಪ್ತಿ ಯಕ್ಷ – ಯಕ್ಷಿಯರ ಕೆತ್ತನೆಗಳಿವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಕರಿಶಿಲೆಯ ಚೌವ್ವೀಸ ತೀರ್ಥಂಕರರು, ಶ್ರೀ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ಹಾಗೂ ಪಂಚಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳಿರುವರು. ಬಸದಿಯ ಹಿಂಬದಿಯ ಗೂಡೊಂದರಲ್ಲಿ ನಾಗರಕಲ್ಲು ಹಾಗೂ ನಿಷಧಿಕಲ್ಲುಗಳಿವೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಶಾಸನವೊಂದು (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೧೪೫) ಶ್ರೀ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ಮಂದಿರದ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತದೆ.

ಗುತ್ತಲ

ನೆಲದಡಿಯಲ್ಲಿ ಉಳುಮೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ೪ ಅಡಿಗಳೆತ್ತರದ ಶ್ರೀ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನೂ ಹಿಂದೂ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಪೂಜಿಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಮೂರ್ತಿಯ ಬಲಗೈಗೆ ತುಸು ಐಬಾಗಿದ್ದರೂ ಉಳಿದಂತೆ ಮನೋಹರವಾಗಿದೆ.

ಮೀರಾಪುರ

ಶೇಕಡ ೯೦ ಕ್ಕೂ ಮಿಗಿಲಾದ ಜೈನ ಧರ್ಮೀಯರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನುಳ್ಳ ಕಿರು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೧೯೨೮ ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿತವಾಗಿರುವ ಬಸದಿಯಿದೆ. ಗರ್ಭಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ವೇತಶಿಲೆಯ ಮಂದಸ್ಮಿತ ಪದ್ಮಾಸನಿ ಶ್ರೀ ವರ್ಧಮಾನ ಮಹಾವೀರ, ಶ್ರೀ ಚಂದ್ರನಾಥ, ಕರಿಶಿಲೆಯ ಹಾಗೂ ಲೋಹದ ಚೌವ್ವೀಸ ತೀರ್ಥಂಕರರು ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಧರಣೇಂದ್ರ ಪದ್ಮಾವತಿಯವರಿದ್ದಾರೆ. ಬಸ್ತಿಯ ಮುಂಗೋಡೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತಿರುವ ವಿಜಯನಗರದರಸು ಎರಡನೆಯ ಹರಿಹರನ ಕಾಲದ (ಶಕೆ ೧೪) ನಿಷಧಿಗಲ್ಲೊಂದು ನಾಗರಹಳ್ಳಿಯ ಚಂದೋಜನ ಮಗ ಚಿಕ್ಕಚಂದಪ್ಪನ ಸಮಾಧಿ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಪಡೇಸೂರು

ನವಿಲುಗುಂದದ ಬಳಿಯ ಈ ಕುಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಿನ ಗೋಡೆಯ ಕಿರಿದಾದ ಜೈನ ಗುಡಿಯಿದೆ. ಸುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಕಟ್ಟಡದಲ್ಲಿ ಎತ್ತರದ ಪೀಠದ ಮೇಲೆ ಮಂಡಿಸಿರುವ ಸುಮಾರು ೨ ಅಡಿಗಳೆತ್ತರದ ಕಪ್ಪುಶಿಲೆಯ ಪದ್ಮಾಸನಿ ಶ್ರೀ ಆದಿನಾಥ ತಿರ್ಥಂಕರನ ವಿಗ್ರಹವಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಚತುರ್ವಿಂಶತಿ ತೀರ್ಥಂಕರರನ್ನೂ ಕಾಣಬಹುದು.

ಬಾನಗಿತ್ತಿ ಗುಡ್ಡಾಳ

೧೯೮೭ ರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ವಿಹಾರ ಮಾಡಿದ ಮುನಿ ಸುದರ್ಮಸಾಗರ ಮಹಾರಾಜರು ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಕುಮಾರನಂದಿ ಮಹಾರಾಜರ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಬಸದಿಯು ನಿರ್ಮಾಣಗೊಳ್ಳುವಂತಾಯಿತು.

ತಂಬೂರ

ಇಲ್ಲಿ ದೊರೆತಿರುವ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಜಿನಶಾಸನದಂತೆ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜೈನಧರ್ಮವು ಅನನ್ಯವಾಗಿ ಬಾಳಿಬೆಳಗಿದ ತಾಣವಾಗಿದ್ದಂತೆ ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಮಣ್ಣಿನ ದಿಬ್ಬದ ಮೇಗಡೆ ಆಸೀನ ಶ್ರೀ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ತೀರ್ಥಂಕರ ಹಾಗೂ ಈರ್ವರು ಜಿನಭಕ್ತೆಯರಿರುವ ಶಿರಭಾಗವನ್ನುಳ್ಳ ಬೃಹತ್ ಶಾಸನವು ಅನಾಥವಾಗಿ ಬಿದ್ದಿವೆ. ಕಲ್ಯಾಣ ಚಾಳುಕ್ಯ ದೊರೆ ತ್ರಿಭುವನ ಮಲ್ಲ ೬ ನೆಯ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ (ಕ್ರಿ.ಶ.೧೧೨೫) ಮತ್ತು ಗೋವೆಯ ಕದಂಬದೊರೆ ಎರಡನೆಯ ಜಯಕೇಶಿ ಕಾಲದ ಈ ಶಿಲಾಲೇಖವು

ಮಹಾಪ್ರಧಾನ ಬರ್ಮಚಯ್ಯ ನಾಯಕ ಮತ್ತು ರಾಚಮಲ್ಲ ನಾಯಕರಿಂದ ಜಿನಾಲಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಭೂದಾನ ವಿವರವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಜೈನಾಚಾರ್ಯರಾದ ಮೂಲಸಂಘ, ಸೌರಸ್ತಗಣದ ವಾಸುಪೂಜ್ಯ ಮುನೀಂದ್ರ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಮತ್ತು ಆತನ ಶಿಷ್ಯ ಜಿನ ಸಂವೃದ್ಧಿ ಚಂದ್ರಮಅಯ್ಯ ಪಂಡಿತ ಹಾಗೂ ಸಹ ಗುರು ಮಹಾಪಂಡಿತ ಮೇಘಚಂದ್ರವ್ರತಪತಿಯರ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಸೌರಸ್ತ ಗಣದ ಉಪಶಾಖೆಯ ನೆಲೆಯನ್ನು ತಂಬೂರ ಮತ್ತು ಸನಿಹದ ಸಿದ್ಧನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ಕೋಟುಮಚಗಿ

ಗದಗಿನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಾಚೀನ ವಿದ್ಯಾಧಾಮ ಹಾಗೂ ಮಹಾಜನರ ಅಗ್ರಹಾರದ ಕೋಟುಮಚಗಿಯು ಜೈನ – ಶೈವ ಮತಗಳ ಅನ್ಯೋನ್ಯತೆಯ ಕುರುಹಾಗಿದೆ. ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ಬೆಳ್ವೊಲ ೩೦೦ ರ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿಯಲ್ಲದೆ ನರೇಗಲ್ ಪನ್ನಾಸುವಿನ ಅಂಗವು ಆಗಿದ್ದ ಕೋಟುಮಚಗಿಯ ಪ್ರಾಚೀನ ಜೈನ ದೇಗುಲದ ಕಿರಿದಾದ ಗರ್ಭಗುಡಿ ಮಾತ್ರ ಉಳಿದಿದ್ದು ಕರಿಶಿಲೆಯ ಖಡ್ಗಾಸನಿ ಐದು ಹೆಡೆಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಶ್ರೀ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ತೀರ್ಥಂಕರನ ಮೂಲ ಮೂರ್ತಿ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ ಆದಿನಾಥ ತೀರ್ಥಂಕರನ ಶಿಲ್ಪಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಮೋಹಕವಾಗಿವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಬಿಳಿಶಿಲೆಯ ಆಸೀನ್ ಶ್ರೀ ಚಂದ್ರನಾಥ ಮತ್ತು ಲೋಹದ ಶ್ರೀ ಪದ್ಮಾವತಿ ಯಕ್ಷಿಯ ವಿಗ್ರಹಗಳನ್ನೂ ಕಾಣಬಹುದು.

ನರೇಗಲ್

ಊರ ನಡುವಿನ ನಾರಾಯಣಮೂರ್ತಿ ದೇವಾಲಯವು ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ದೊರೆ ಅಕಾಲವರ್ಷ ಕೃಷ್ಣರಾಜದೇವ ಅರ್ಥಾತ ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣನ (ಕ್ರಿ.ಶ.೯೩೯–೯೬೭) ಸೋದರಿ ಮತ್ತು ಆತನ ಗಂಗವಾಡಿ ೯೬೦೦೦ದ ಸಾಮಂತ ರಾಜನಾದ ಗಂಗ ಪೆರ್ಮಾಡಿ ಜಯದುತ್ತರಂಗ ಭೂತಯ್ಯನ (ಕ್ರಿ.ಶ.೯೩೭–೯೬೦)ಮಡದಿ ರೇವಕ–ರೇವಕ ನಿಮ್ಮಡಿ ಅಥವಾ ಪದ್ದಬ್ಬರಸಿಯಿಂದ ಕ್ರಿ.ಶ ೯೫೦ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡು ಅನೇಕ ದಾನದತ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಿತು. ಮೂಲತಃ ಇದು ಜೈನ ಬಸದಿ. ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ವಿನ್ಯಾಸದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವಾದ ಈ ತ್ರಿಕೂಟಾಚಲವು ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಶೈವ ಹಾಗೂ ವೈಷ್ಣವ ದೇಗುಲವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಾಗಿ ನವರಂಗದ ಇಕ್ಕೆಲಗಳಲ್ಲಿರುವ ಆಯತಾಕಾರದ ಗರ್ಭಗುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಎರಡೂವರೆ ಅಡಿಗಳೆತ್ತರದ ಪೀಠದ ಮೇಲೆ ೨೪ ತೀರ್ಥಂಕರರ ಮೂರ್ತಿಗಳು ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರ ಸುಳಿವಾಗ ತತ್ಸಮಾನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಗುಳಿಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಅದರೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಬಲ

ಗರ್ಭಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗಹಾಗೂ ಎಡ ಗರ್ಭಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಆಸೀನ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೊಂದಿಗಿರುವ ನಾರಾಯಣಮೂರ್ತಿ ಶಿಲ್ಪಗಳಿವೆ.

ಶ್ರೀ ತ್ರಿಪೂರಾಂತಕ ಅಥವಾ ತಿಪ್ಪಣ್ಣೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದ ನವರಂಗದ ಬಲಗೋಡೆಯಲ್ಲಿನ 'ನರೆಯಂಗಲ್ಲ' ನಾಮಂಕಿತ ಶೈವ ಶಾಸನದ ಬಲಗಡೆ ಜಿನಮೂರ್ತಿಯ ರುಂಡಭಾಗವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕಾಣಬಹುದು.

ಊರ ದಿಡ್ಡಿಬಗಿಲು-ಮರುತಿ ಗುಡಿಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಎರಡೂವರೆ ಅಡಿಗಳೆತ್ತರದ ಭಿನ್ನವಗಿರುವ ಆಸೀನ ತೀರ್ಥಂಕರ ಶಿಲ್ಪಹಾಗೂ ವೀರಗಲ್ಲೊಂದು ಬಿದ್ದಿವೆ.

ಅಣ್ಣಿಗೇರಿ

ಬೆಳ್ವೊಲ-೩೦೦ ರ ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಾನ ಹಾಗೂ ಗೊಯ್ಸಳ ವೀರಬಲ್ಲಾಳನ ಉಪರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿದ್ದ ಅಣ್ಣಿಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ಶ್ರೀ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ಬಸದಿಯಿದೆ. ಯಕ್ಷಿಯರಾದ ಶ್ರೀ ಪದ್ಮಾವತಿ, ಶ್ರೀ ಕೂಷ್ಮಾಂಡಿನೀ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಸರಸ್ವತಿ ದೇವಿ ವಿಗ್ರಹಗಳಲ್ಲದೆ ಮೊಹಕ ಶ್ರೀ ವರ್ಧಮಾನ ಮಹಾವೀರ ಖಡ್ಗಾಸನಿ ಶ್ರೀ ಶಂತಿನಾಥ, ಪದ್ಮಾಸಿ ಶ್ರೀ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಪುಷ್ಪದಂತ, ಶ್ರೀ ಚೌವ್ವೀಸ ತೀರ್ಥಂಕರರು, ಶ್ವೇತಾಂಬರ ಪೊತತ ತೀರ್ಥಂಕರ, ಜೋಡಿ ನಾಗರಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನುಹಾಗು ಶ್ರೀ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಶಸನವನ್ನೂ ಕಣಬಹುದು. ಬಸದಿಯ ಹೊರಗಡೆ ಚಾಲುಕ್ಯ ದೊರೆಯೋರ್ವನ ತಾಯೀಯ ಕೈಗೊಂಡ ನೋಂಪಿಯ ಜ್ಞಾಪಕಾರ್ಥವಾಗಿ ನೆರವೇರಿದ ಮಂದಿರದ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಸಂಗತಿ ಮತ್ತು ಮಹಾದೇವಿಯಕ್ಕಳೆಂಬ ಭಕ್ತೆಯೋರ್ವಳ ಸಲ್ಲೇಖನವ್ರತ ಸ್ವೀಕಾರದ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಶಸನಗಳಿವೆ.

ಗಂಗರ ಭೂತುಗ ಮಾಡಿಸಿದ ಜಿನೇಂದ್ರಮಂದಿರ ಶಸನೋತ್ತವಾಗಿದೆ. ಕಲ್ಲಿಯಮ್ಮರ್೬ಅಸನು ಇಲ್ಲಿ ಚೈತ್ಯಾಲಯವೊಂದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು.

ಬನಶಂಕರಿ ಗುಡಿ ಎದುರಿನ ಕಂಭವು ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯ ಎರಡನೆಯ ಕೀರ್ತಿವರ್ಮನ ಶಾಸನವನು ಹೊಂದಿದ್ದು (ಕ್ರಿ.ಶ.೭೪೧-೭೫೨) ಕಲಿಯಮ್ಮನೆಂಬ ಗ್ರಾಮಾಧಿಕಾರಿಯು ಜೇಬುಳಗೇರಿಯನಾಳುವಾಗ ಜಿನಾಲಯವನು ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಲುಸುತ್ತದೆ

ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶದ ಕರೀಂನಗರದ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸೇರಿದ ಗಂಗಾಧರಂ ಗ್ರಾಮದ ಬೊಮ್ಮಲ ಗುಡ್ಡ (ಬೊಮ್ಮಲಮ್ಮನ ಗುಡ್ಡ) ಅರ್ಥಾತ್ ಬೊಂಬೆಗಳ ಗುಡ್ಡದಲ್ಲಿನ ಶಾಸನವು ಅಣ್ಣಿಗೇರಿಯ ಮೇಲೆ ಹೊಸ ಬೆಳಕನ್ನು ಚೆಲ್ಲಿದ. ಗಂಗಾಧರಂ ಶಸನ (ಕುರಿಕ್ಯಾಲ ಶಸನ) ಎಂದು ಪ್ರಕ್ಯಾತವಾಗಿರುವ ಈ ಶಸನವು

ವೃಶಭಾದ್ರಿ ಸಿದ್ದಶಿ ೕಯ ಮೇಗಡೆ ಕಡೆಯಪ್ಲಟ್ಟಿದ್ದು ಕವಿಶಾ ಗುಣಾರ್ಣವ ಬಿರುದಾಂಕಿತನಾದ ಮಹಾಕವಿ ಪಂಪನು ಅಣ್ಣಿಗೇರಿಯ ಜೋಹಿಸಸಿಂಘನ ಮೊಮ್ಮಗಳಾದ ಅಬ್ಬಣಬ್ಬೆಯ ಮತ್ತು ಭೀಮಪಯ್ಯ ದಂಪತಿಗಳ ಕುವರನೆಂದು ತಿಳಿಯಲಾಗಿದೆ. ಮಹಾತಾಯಿ ಅಬ್ಬಣಬ್ಬೆಯ ಚೊಚ್ಚಲ ಹೆರಿಗೆಯು ತವರು ಮನೆಯಾದ ಅಣ್ಣಿಗೇರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಕವಿಯು ಜನ್ಮಸ್ತಳವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿತು. ಪಂಪನ ತಮ್ಮ ಜಿನವಲ್ಲಭನು ಗಂಗಾಧರಂ ಶಾಸನದ ಕರ್ತೃವಗಿದ್ದು ಕೃತಾರ್ಥನಾಗಿರುವನು

ಸೊರಟುರು

ಶಿರಹಟ್ಟಿ ಬಳಿಯ ಸೊರಟುರು ಬೆಳ್ವೊಲ –೩೦೦ ಭಾಗವಾದ್ದ ಒಂದು ಪ್ರಸಿದ್ದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ತಾಣವಗಿದೆ. ಕಯ್ಯಾಣ ಚಾಲುಕ್ಯ ಭುವನೈಕಮಲ್ಲ ಎರಡನೆಯ ಸೋಮೇಶ್ವರನ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲಿ (ಕ್ರಿ.ಶ.೧೦೭೧) ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಜಿನಲಯವು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದುದಾಗಿ ತಿಳಿದುಬರುತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಇತ್ತೀಚಿನವರೆಗಿದ್ದ ಬಸದಿಯು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಶಿಥಿಲವಾಗಲು ಅದರ ಬಿಡಿಭಾಗಗಳನ್ನು ಸಡಿಲಿಸಿ ಊರನಡುವೆ ಹೊಸಬಸದಿಯ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೋಗ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಟ್ಟಡವು ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ. ಗರ್ಭಗುಡಿಯಲ್ಲಿನ ಜಿನಮೂರ್ತಿಗಳಿಲ್ಲದ ಮೂರು ಕುಳಿಗಳನ್ನುಳ್ಳ ದೇವಪೀಠ ಮಾತ್ರದ ಮೆಲೆ ಮೂಲಸಂಘಗಣದ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಶಾಸನವೊಂದರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಪ್ಪಯ್ಯನೆಂಬ ಶಾಸನ ಕವಿಯು ದಂಡನಾಯಕ ಬಲದೇವಯನೆಂಬುವನು ಪುಲಿಯಬ್ಬಜ್ಜಿಕೆಯ ಪಾದಪ್ರಕ್ಷಾಳನಗೈದು ಬಲದೇವ ಜಿನಾಲಯಕ್ಕೆ ದಾನ ವಿತ್ತುದರ ಸಂಗತಿಯಿದೆ. ಅಂತೆಯೇ " ಧರ್ಮಾಮೃತದ ಕರ್ತೃ ನಯಸೇನಮುನಿಯ ಉಲ್ಲೇಖವೂ ಕಾಣಸಿಗುತ್ತದೆ.

ಚಿಂಚಲಿ

ಗದಗ ತಾಲ್ಲೂಕು ನೀಲಗುಂದದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಈ ಕಿರುಗ್ರಾಮವು ಬೆಟ್ಟಗುಡ್ಡಗಳಿಂದ ಆವೃತವಾಗಿದೆ. ಹಳ್ಳಿಗರಿಂದ ' ಚಂದ್ರಪ್ಪನ ಗುಡ್ಡ' ವೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಬಂಡೆಯೊಂದರ ಮೆಲೆ ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುವ ದಿಗಂಬರ ರೇಖಾಚಿತ್ರವನ್ನು ' ಛಾಯಾ ಚಂದ್ರಮೂರ್ತಿ ' ಯೆಂದು ಧರ್ಮಿಯರು ಗುರುತಿಸಿ ಪೂಜಿಸುವರು. ಇದು ಜೈನ ದೊರೆ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ಶ್ರೀ ವಲ್ಲಭ ೧ ನೆ ಯ ಅಮೋಘ ವರ್ಷನ ಕಾಲದಿಂದ ಖ್ಯಾತಿವೆತ್ತ ಸ್ಥಳವಲ್ಲದೆ ಬೆಳ್ವೊಲ – ೩೦೦ ರ ಒಂದು ಭಾಗವು ಆಗಿದ್ದಿತು.

ಹೊಂಬಳ

ಗದಗ ಸಮೀಪದ ಹೊಂಬಳ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಶಿಲಾಲಿಪಿಗಳಲ್ಲಿ ' ಪೊಂಬೊಳಲ್ ' ಎಂದೂ ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.ಹೊಂಬಳವು ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಉಚ್ಛ್ರಾಯ ನೆಲೆಯಾಗಿದ್ದುದರ ಕುರುಹಾಗಿ ಸುಮಾರು ೨೧/೨ ಅಡಿಗಳೆತ್ತರದ ಅಸ್ಪಷ್ಟ ಪದ್ಮಾಸನ ತೀರ್ಥಂಕರ ಮೂರ್ತಿ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ದೇವನ ನಾಗರ ಪ್ರಭಾವಳಿಯ ಭಾಗವು ಮಾತ್ರ ಪಳೆಯುಳಿಕೆಯಾಗಿ ಬಿದ್ದಿರುವುದನ್ನು ಕಟ್ಟೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ಮುಳುಗುಂದ

ಸುಕವಿನಿಕಪಿಕಮಕರಂದ, ವಾತ್ಸಲ್ಯ ರತ್ನಾಕರ, ಪರಮಜೈನಾಂಬರ ದಿನಕರ, ಸರಳ ಭವ್ಯಜನ ಚಿತ್ತಾನಂದಕರ ಸುಕವಿಜನಮನಃ ಪದ್ಮಿನೀರಾಜ,ಹಂಸ, ನೂತ್ನಕವಿತಾವಿಲಾಸ, ದಿಗಂಬರದಾಸ ಬಿರುದಾಂಕಿತ ಜಿನಮುನಿ ನಗೆಗಾರ ನಯಸೇನನು (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೧೧೨) ಜಾನಪದದೇಶೀ ಚಂಪೂಶೈಲಿಯ ' ಧರ್ಮಾಮೃತ' ವನ್ನು ರಚಿಸಿದುದು ಮುಳುಗುಂದದಲ್ಲಿಯೇ. ಮಹಾವಾಕರಣಾದಿಯಾದ ಈತನು ನಯಸೇನದೇವ, ನಯಸೇನ ಮುನೀಂದ್ರನೆಂದೂ ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುವನು. ಅಂತೆಯೇ " ಮುಳುಗುಂದದೊಳಿರ್ದು ಮಹೋಜ್ವಲ ಧರ್ಮಾಮೃತ ಮನರ್ತಿಯಿಂದ ಭವ್ಯಾವಳಿಗರಿಪಿದಂ ಧರಿತ್ರೀ ತಳಪೂಜ್ಯಂ ಸುಕವಿಕರಪಿಕ ಮಾಕಂದಂ " ಎಂದಿರುವನು.

ಬೆಳ್ವೊಲ – ೩೦೦ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಭಾಗವಾಗಿ ಸುತ್ತಲಿನ ಚಿಂಚಲ, ಕುರ್ತಕೋಟಿ, ನೀಲಗುಂದ ಮೊದಲಾದ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡು ಅಳವಟ್ಟ ಮುಳುಗುಂದ ೧೨ ಎಂಬುದಾಗಿ ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಮುಳ್ಗುಂದ, ಮುಳಗುಂದ ಹಾಗೂ ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದ ಇಂದ್ರಗಿರಿಯ ಶಾಸನವೊಂದರಲ್ಲಿ ಮುನಿಗುಂದವೆಂಬುದಾಗಿಯೂ ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ. ಕನ್ನಡ, ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿದ್ವತ್ ಆಚಾರ್ಯ ಮಲ್ಲಿಶೇಣನ ೧೧–೧೨ ನೆಯ ಶತಮಾನ ಗಳಂತರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣವನ್ನು ಇಲ್ಲಿನ ಜಿನಾಲಯವೊಂದರಲ್ಲಿ ವಿರಚಿಸುವುದಾಗಿ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಕ್ರಿ.ಶ. ೯೦೨ ರ ಶಾಸನವೊಂದು ಚಂದ್ರಿಕಾವಾಟದ ಸೇನಗಣಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ೧ ನೆಯ ನರೇಂದ್ರಸೇನ, ೨ ನೆಯ ನರೇಂದ್ರಸೇನ, ಅಜಿತಸೇನ, ಕನಕಸೇನ ವೀರಸೇನ, ಕುಮಾರಸೇನ, ಮತ್ತು ಸಹಸ್ರ ಕೀರ್ತ್ಯಾಚಾರ್ಯ ಹೇಮಸೇನಮುನಿ ಗುರುಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತದೆ.

ಗುಡ್ಡದ ಮೇಲಿನ ಬಟ್ಟ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಪುರಾತನವಾದ ಶ್ರೀ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ ಚಂದ್ರನಾಥ ಬಸದಿಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಶಿಥಿಲಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಎತ್ತರದ ಸೋಪಾನಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಚತುರ್ಮುಖ ಮುಖಮಂಟಪವು

ಬಿದ್ದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದು ಇನ್ನು ಅನತಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲಕಚ್ಚಲಿದೆ. ಅತ್ತ ಇತ್ತ ಕಣ್ಣು ಹಾಯಿಸುತ್ತಲೇ ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತವಾಗಿಹರಡಿರುವ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಶ್ರೀ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ತ್ರಿಕೂಟಾಚಲದ ಮುಂಗೋಡೆಗೆ ಅಳವಡಿಸಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ದೊರೆ ೨ ನೆಯ ಕೃಷ್ಣನ (ಕ್ರಿ.ಶ. ೯೦೨–೩) ಕಾಲದ ತುಂಡಾದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಿಲಾಶಾಸನವು ಬೆಳ್ವೊಲನಾಡಿನ ಚಂದ್ರಾರ್ಯನ ಮಗ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವೈಶ್ಯಚೇಕಾರ್ಯ ನಿಂದ ಬಸದಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಅವನ ಮಗ ಅರಸಾರ್ಯನಿಂದ ಸಂದ ಭೂದಾನ ವಿವರವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಗರ್ಭಗುಡಿಗಳ ಮೂರು ಸೋಮಸ್ತ್ರಗಳು ಸುಂದರವಾಗಿವೆ. ಮಂದಿರವನ್ನು ಒಳಹೊಕ್ಕುತ್ತಲೇ ಯಾತ್ರಿಕರು ಬಾವಲಿಗಳ ಹಾವಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಜಿನ ಮೂರ್ತಿಗಳಿಲ್ಲದೆ ಬರಿದಾದ ಗರ್ಭಗುಡಿಗಳು ನಿರುತ್ಸಾಹವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ಉಸಿರು ಗಟ್ಟಿಸುವ ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ದೂಡುತ್ತವೆ. ಪರಕೀಯರ ದಾಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿ ಬಸದಿಯ ಪಾರ್ಶ್ವವು ನಷ್ಟವಾದುದಾಗಿ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಸಹಸ್ರಕೀರ್ತಿ ಮುನಿಯು ಸುಕೃವ ವಜ್ರದಂತೆ ಬಲವಂತೂ ತಾಳ್ದಿರಲು ಮಾಡಿದು ಎಂದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ.

ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಪಾಳು ಬಿದ್ದಾ ಶ್ರೀ ಆದಿನಾಥ ದೇಗುಲದ ಮುಖ ಮಂಟಪದ ಕಂಭವೊಂದರ ಮೆಲಭಾಗವು ಅತಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ಹಿರುಗಿಸುವಂತಿದ್ದು ರೂವಾರಿಗಳ ಕೈಚಳಕವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಒಳ ದ್ವಾರಗಳ ಹಣೆಪಟ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಪದ್ಮಾಸನ ಮೂರ್ತಿಗಳ ಕೆತ್ತನೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಶಾಸನಾಧಾರದಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಮಹಿಳಾರತ್ನ ನಾಗಭೂಪನ ಪತ್ನಿ ಬನದಾಂಬಿಕೆಯೆಂಬ ಸಾಧ್ವಿಯೊರ್ವಳು ಮಹಮದೀಯರಿಂದ ಊನಗೊಂಡ ಮುಳುಗುಂದದ ಶ್ರೀ ಆದಿನಾಥ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೬೭೫ ಪುನರ್ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿದುದಾಗಿ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದ ಇಂದ್ರಗಿರಿಯ ಒದೆಗಲ್ಲು ಬಸದಿ ಬಳಿಯಿರುವ ಶಾಸನರೀತ್ಯ ಈ ಜಿನಮಣಿಯು ತನ್ನೆಲ್ಲ ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ಭಗವಾನ್ ಶ್ರೀ ಗೋಮಟೇಶ್ವರ ಸ್ವಾಮಿಯ ಸಾನಿಧ್ಯದೆಡೆಗೆ ಆಗಮಿಸಿದುದಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ಸಂಗೂರು

ಹಾವೇರಿ ಸನಿಹದಲ್ಲಿರುವ ಸಂಗೂರು ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಚೆಂಗಾಪುರ, ಚೆಂಗೂರು, ಸಂಗವೂರು ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ' ಬಸ್ತಿಮಟ್ಟಿ' ಯೆಂಬ ನೆಲಸಮವಾಗಿರುವ ತಾಣದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ಬಸದಿಯಿದ್ದುದಾಗಿ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮೂರುಹಂತಗಳ ಜಿನಶಾಸನವೊಂದು ಅನಾಥವಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದೆ. ಕೆಳಗಿನ ಹಾಗೂ ನಡುವಿನ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಜಲೀಬದ್ಧರಾಗಿ ಮಂಡಿಸಿರುವ ರಾಜ ದಂಪತಿಗಳು ಹಾಗೂ

ಪರಿವಾರದವರಿಗೆ ದಿಗಂಬರ ಮುನಿಗಳು ಧರ್ಮೋಪದೇಶ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಚಿತ್ರಣವಿದ್ದು ಮೇಲಿಗಡೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಜಿನಮೂರ್ತಿ ಹಾಗೂ ಶಿರೋಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತಿಮುಖವಿದೆ. ವಿಜಯನಗರದ ದೊರೆ ಹರಿಹರನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗೋವೆಯ ಶಾಸಕ ಮಾಧವನ ಸೇನಾಪತಿ ನೇಮಣ್ಣನು (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೩೧೭) ಇತ್ತ ದಾನಗಳು ಹಾಗೂ ಈತನ ತಂದೆ ಮತ್ತು ಅಜ್ಜಂದಿರು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಸಲ್ಲೇಖನ ವ್ರತವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ಸಮಾಧಿಮರಣ ಪಡೆದ ವಿವರವು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ.